

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

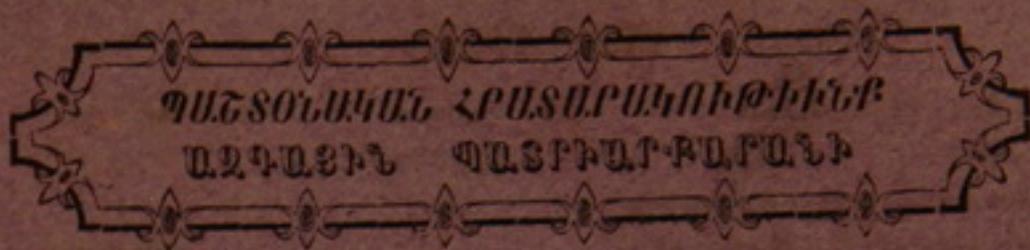
Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

— 00000000 —

ԲԱՅՈՒՄ 1875 ԱՄԻՆ

ՆԻՍՏ ԺԸ,

30 ՅՈՒՆԻՍԻՐ 1876

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ս. ՄԻՐԱՅԻԼԵԱՆ

1875

ՄԱՅՐ ԴԻԻԱՆ

Ստեփան Արարձեան	Վաչագ	Ա.	ԱՅՆԱԳՅԳ
Ռուսինեան	Էփէնտի	Բ.	"
Քրիստոսաւոր Ղազարեան	"	Գ.	"
Համարձուժ Ս. Ալաճանեան	"	Ա.	ԱՅՆԱԳՅԳԻԲ
Գարեգին Մելիքեան	"	Բ.	"
Պօղոս Պանոսեան	"	Գ.	"

ՁԵՌՆՀԱՍՈՒԹԵԱՆ ԴԻԻԱՆ

Տ. Խորէն Արքեպիսկոպոս Նար-Պէյ		ԱՅՆԱԳՅԳ
Տ. Յովհաննէս Բ. Մկրտչ		
Նիկողոս Ալաճանեան	Էփէնտի	

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԴԻԻԱՆ

Տիգրան Կաւաճեան	Էփէնտի	ԱՅՆԱԳՅԳ
Գեղար Ստամբուլեան	"	
Ռուբէն Կիւմրիչեկբաշեան	"	

ԿԱԼՈՒԱՆՈՑ ԴԻԻԱՆ

Քրիստոսաւոր Ղազարեան	Էփէնտի	ԱՅՆԱԳՅԳ
Յովհաննէս Աղաւառեան	"	
Բարսեղ Հարանեան	"	

ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԴԻԻԱՆ

Ստեփան Պէյլիճեան	Էփէնտի	ԱՅՆԱԳՅԳ
Յովհաննէս Կասեան	"	
Սիմոն Միքայէլեան	"	

ՅԱՐԱՐԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴԻԻԱՆ

Ա. Կարէլ Ալթուն Տիւրքի	Էփէնտի	
Տիգրան Կիւմրիչեկբաշեան	"	
Օգոստէն Խոճաւարեան	"	

ԻՐԱՒԱՍՈՒԹԵԱՆ ԴԻԻԱՆ

Տ. Մատթէոս Վ. Խրիստիան		ԱՅՆԱԳՅԳ
Տ. Գրիգոր Բ. Աճէմեան		
Սիմեոն Բ. Մանուկեան	Էփէնտի	

ՆԱԽԱԶԵՌՆՈՒԹԵԱՆ ԴԻԻԱՆ

Կարապետ Շահապեան	Էփէնտի	ԱՅՆԱԳՅԳ
Յովհաննէս Մաղլանեան	"	
Ստեփան Փափազեան	"	

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԴԻԻԱՆ

Խաչատուր Միսաքեան	Էփէնտի	ԱՅՆԱԳՅԳ
Կարապետ Խիլիճեան	"	
Յարութիւն Մելիքեժ-Ղալի	"	

ՔԱՅՈՒՄ 1875 ԱՄԻՆ

ՆԻՍՏ ԺԸ

ՅՈ ՅՈՒՆ ՎԱՐ 1876

ՆԱԽԱԳԱՀ. — ԱՄԵՆ Ս. ՊԱՏՐԻԱՐԿ ՀԱՅՐ
ԱՍԵՆԱՊԵՏ. — ՍՏԵՓԱՆ ՓԱՇԱ ԱՐՄԱՆԵԱՆ

ԱՂԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆՔ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆՔ			
ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՔ			
1. Խորէն Արքեպիսկոպոս Նար Պէյ	Բ.		
2. Կարապետ Էղիակ Սեբրեան	Բ.		
3. Ամբրոսիոս Վ. Ռուբինեանց	Բ. Պ		
4. Գարեգին թաթարեան	Բ. 2		
5. Խորէն Կիրոսեանց			
6. Հմ. յեակ Գիմարեան	Բ. 2		
7. Մատթէոս Իգմիրլեանց			
8. Յովհաննէս Փափազեան	Բ.		
9. Նեբոս Խաչանեան	Բ.		
10. Պօղոս Խաչանեան	Բ.		
11. Եղիակ Ապաշուկի			
12. Արիստակէս Բ. Մամբրեան	Բ. 2		
13. Գրիգոր Արմաշեան	Բ. 2		
14. Գրիգոր Աճէմեան	Բ.		
15. Խորէն Փէլէլիճեանեան	Բ.		
16. Յարութիւն Անթրեան			
17. Յովհաննէս Մկրտչեան			
18. Սուրբաս Ստեփաննոսեան	Բ. 2		
19. Սահակ Տ. Սարգսեան			
20.			
ԱՍԵՆԱՊԵՏԱԿԱՆՔ			
(Ա. Վիճակ)			
Գումգաթի, Կէտիկի վաչագ և			
Գումգաթիի դուրս			
21. Գրիգոր Պէրլեան	Բ.		
Բ. Բացակայութիւն առաջին			
Բ. 2 Բացակայութիւն երկրորդ			
Բ. Պ Բացակայութիւն բաժնոր սրահաւոր			
Հ. 2 Համարեալ			
22. Գրիգոր Ստամբուլեան			
23. Խաչիկ Մանուկեան	Բ.		
24. Կարապետ Աղապաճեան	Բ. 2		
25. Համարձուժ Մաղպուլեան			
26. Մինաս Գափաճեան			
27. Յովհաննէս Խորասանեան	Բ. 2		
28. Յովհաննէս Պրոսպեան			
29. Յովհաննէս Ստեփանեան	Բ. 2		
30. Ն. Մէլիքուլեան Տարթուս	Բ. 2		
31. Պօղոս Պանոսեան			
32. Պետրոս Քիլիճեան	Բ.		
33. Ռուսինեան			
34. Սարգիս Աղապաճեան			
35. Սահակ Աղբո	Բ.		
36. Սեփեղիմ Մանուկեան	Բ.		
37. Փէլէլիճեան Տարթուս	Բ. 2		
(Բ. Վիճակ)			
Պէլիկի			
38. Բարսեղ Հարանեան			
39. Կարապետ Ս. Իսթրանեան			
40. Յարութիւն Մարգարեան			
Ելեկիցայի			
41. Խաչատուր Ղազարեան			
42. Կարապետ Գ. Փափազեան			
43. Մարտիկ Յիլիճեան			
44.			
Խոսիխատար Ս. Խաչ			
(Գ. Վիճակ)			
Գումգաթի և Իճապիկ			
45. Յովհաննէս Շահեան	Բ.		
46. Յովհաննէս Ս. Մաղլանեան			
47. Սերոբէ Պանոսեան	Բ.		
48. Ստեփան Ալաճանեան			
Խոսիխատար Ս. Խաչ			
49. Միլիան Պաշտպանի			
50. Յովհաննէս Շիլանեան	Բ.		
51. Նիկողոս Ալաճանեան			
52. Տրդատ Փափազեան			
(Գ. Վիճակ)			
Բերս			
53. Արիկ Ռեճեան			
54. Գրիգոր Ալիբիճեան			
55. Մարտիրոս Յ. Տիլեան			
56. Միքայէլ Մամիկոնեան			
57. Նշան Քաղապեան			
58. Ստեփան Խեղրեան			
59. Տեղեմար Մ. Էրզրանեան			
60.			
61.			
Գաւրլ վաչագ			
62.			
Միլիան			
63. Կարապետ Պ. Պէրեանց	Բ. Պ		
64. Յակոբ Կոստանդեան	Բ. Պ		
65. Յակոբ Պ. Նորատուկեան			
66. Յովհաննէս Աղապաճեան			
67. Տիգրան Երեսնական			
Պէլիքոզ և Գաւրիս			
68. Յարութիւն Մէրեճ—Գուլի			
(Գ. Վիճակ)			
Գումգաթի և Իճապիկ			
69. Յովհաննէս Կասեան	Բ.		
70. Ստեփան Պէլիճեան			

Գրքագիր	ԳԱՆԱՌԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈՒՄՆԵՐ
71. Կորնելիոս Կապադոկացի	Բ. 2
72. Մկրտիչ Մուրատեան	Բ. Պ
Նարչգայիտ	
73. Յակոբ Ելմկնիճեան	101. Մանուկ Առլանեան Բ. 2
Ենիմանաղի Սամարիոյ	Քեօքանեան
74. Օգոստինոս Իստանբուլեան	102
Թովմազիտ	Աղբիւրեան Կոչիտ
75.	103. Ռուբին Կիւմրու շէրտանեան
Էլյուս Ս. Էղիտ և Ս. Մ. Աստուսախան	Նիկիոսիտ
76. Գարեգին Յ. Մեղիքեան	104. Տիգրան Կիւմրու շէրտանեան Բ. 2
Գարու շիւն	Ակն
77. Աստիա Իկիտազեան	105. Պետրոս Միտրեան Բ. Պ
Հիսար և Պոյաճի գիւղ	Հարանիսար
78. Յովհաննէս Նուրեան	106.
Նար զիւղ և Սրէնիա	Արարիկեր
79. Ղազար Հոյուեան	107. Կորնելիոս Իստանբուլեան
Պարտա	Բաղէ
80. Աստուր Գուշատաշեան Բ. 2	108
81. Մկրտիչ Գ. Լաւեան	Պարտա
82. Յովհաննէս Կրճիկեան Բ. 2	109. Քրիստոստոս Ղազարեան
Քարակեօնիկ	Եղիտ
83. Յարութիւն Չլմկնիճեան Բ. Պ	110. Մեղրոն Հարանեան Բ.
84. Յարութիւն Գ. Տառեան Բ. Պ	Անուիտ
(Ե. Վ. Մանկ)	111. Համբարձոմ Աւանանեան
Սամարիտ	Բարս
85. Ալեկսան Պելլիքեան	112. Յովհաննէս Աղնուորեան Բ. Պ
86. Աւետիս Քոչուեան Բ. 2	Եղեանիտ
87. Եղիազար Մեղիքեան Բ. 2	113. Յակոբ Խիթեան
88. Մինաս Ճափնաֆեան	Մանճըլլի
89. Յակոբ Քաղազեան	Հանըն
90. Յակոբ Ամասեան Բ.	115.
91. Նազարէթ Կապադոկացի	Երզնկա և Բարերոյ
92.	116.
93.	Թէքիտաղ
94.	117. Տիգրան Գ. Սիմանեան
Խաղիտ	Կեանիտ
95. Աստիա Ալթուն Տիգրի Բ.	118. Մամբլոս Մ. Արթանեան Բ. Պ
96. Խաչատուր Պ. Միտրեան	Խաղիտ
97. Ռէթէոս Պլլիկեան Բ.	119. Յովհաննէս Կազմեան
98. Սարգիս Արապեան Բ. 2	Պարթևներ
99. Սարգիս Արթանեան Բ.	120. Յովհաննէս Յովհաննիս Բ. Պ
100. Սիմոն Միտրիկեան	

Մուշ
121. Ստեփան Պ. Պ. Փարազեանց
Տիվրիկ
122.
Չկրան և Մարաշ
123.
Տրապիզոն
124. Մկրտիչ Կիւմրու Բ. 2
125.
Տիգրանակերտ
126. Թաղէթ Թէքեան
Վան
127. Սիմոն Մարտունեան Բ. 2
Մարտուն
128.
Հայկ և Այնթապ
129.
Սերապիտ
130. Մկրտիչ Մեղիքեան
Ռուսնուի
131.
Կարս
132. Արթուր Յ. Այվազեան
Չմկնաճաղ
133. Համբարձոմ Մարթիշեան
Գաղատիտ
134.
Ատանա
135.
Սրբերոյ
136. Մամբլոս Արթանեան
Եօզդան
137. Լոզմէթ Պալիտեան Բ.
Մարտիտ
138.
Խզմի
139.
Եղիտ
140.

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա. Վերաբնութիւն Սաննահարուրեան. — Քուլարիտիւն Ա. Յոյուաճոյ .
 Բ. Վերաբնութիւն Սաննահարուրեան. — Վերաբնութիւն Բ. Յոյուաճոյ վրայ ,
 որ և բաղանիսան մատակարարուրեան կազմակերպութիւն :

ԱՏԵՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆԵՐ

Ատեանը բացուեցաւ ժամն 7 1/2ին ի ներկայութեան 38 երեսօթիտանայ , որոց թիւն ի վերջոյ յանդեցաւ 61ի :

Չ.

Բնդաւանութիւն ետիւրեաց ետի առնեալ գրութեան

Ատեանապետ վաչան հրատարակեց երեսօթիտաններն որ նախընթաց նախի առնադրութեան վրայ դիտողութիւն՝ եթէ տնին՝ ընեն :

Տ. ԽՈՐԷՆ ՎԱՐԴ. ԿԻՒՐՕԵԱՆ. — Ատե

նազարութեան 343 երեսին և Ա. սինոպիին մէջ իմ խօսքս ճիշդ արձանագրուած չըլլալուն հարկ կը համարիմ ուղղորանել այսպէս .

«Թէպէտ և անգամ Կրօն . ժողովոյ՝ չը դիտեմ ստուգիւ Ս. Պատրիարք Հօր բրածն որոշում է թէ առաջարկութիւն : Պատկանելի ժողովոյդ մատուցուած թուղթը կարգացուած միջոցին հաս չէի . ոչ հասայ և ինչ որ խմայայ՝ վեր ՚ի վերայ է :

« Խորէն Սրբազան առաջարկած էր որ և թէ կարելի է ևս կիրակի օրը Բերա զանախմ :

չեմ դիտեր սրբիներուն ալ առաջարկեց թէ սչ . ևս հաստատ խօսք չը կրցի տալ , մանաւանդ երբ Մամիկոնեան ԷՖ . միենայն որահան կրէր թէ կրօնական հարց տանաւ ալ սկստ չկայ ներկայ դանախի . այլ Ատեանապետ և Ատեանապետ միայն հերկը են :

Որեմն ալ հարկ չեմ տեսներ որ Կրօն . ժողովոյ հարց բնադրուան չես Ատեանապետ Սրբազանիս , և ժողովը ժամաւաճաւ ըլլայ . սչ ալ հարկ կայ մեր Ատեանապետ Սրբազանին ինքզինը արդարացնելու համար աշխատութիւն յանձն առնուլ . մեր մեր գործը կրնանք միջերեսիս լինցնել և համաձայնիլ :

Որիչ դիտողութիւն ընող չըլլալով՝ Ատեանազարութիւնը բռնի զրուեցաւ և ԸՆԴՈՒՆՈՒՆ ԵՍԻ ժողովին :

Չ.

Բացակայութիւն

Ատեանապետ վաչան երեսօթիտաններին սմանց անձնական տիրութեան որոշուած բացակայութիւնին վրայ յայտնած ըլլալը ծանուցանելով անանց անունները հարաբերց ժողովին , որք են .

Տ. Խորէն Սրբազան Նար-Պէյ
 Տ. Արթուր Վարդապետ Ռարիեան

Յովհաննէս Լճիկոյի Յովակիմեան
Պետրոս » Մխարեան
Սիմոն » Միրայէլեան
Յարութիւն » Զենծիրձեան
և նշանակելու առ ներկայութեան տուժարին
մէջ :

Յ.

Հրաժարական

Առեւնապետ փառան յայտնելով նաև որ
Ամասեան Լճիկոյի կողմէ հրաժարագիր մ'ե-
կած է, կարգաց զոյն, և ահաւասիկ :

Ամենապատիւ Արքայան Հայր .

Ամիսէ մը ի վեր հիւանդ եմ և միշտ
հիւանդոտ ըլլալով չ'սկսիս կրնամ Ազգային ե-
րեստիտանական սրշտօնս կանոնաւոր կերպով
կատարել . ուստի կարտաւարիմ հրաժարա-
կանս տալ և կիսնդրեմ որ ընդունիր :

Խոնարհ Մատոյ և անձնուէր

29 Յունիս 76

Յ. ԱՄԱՍԵԱՆ

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Պարզ հրաժարական
մ'է այս, ուստի և ես պարզապէս բուէի սխտի
դնեմ :

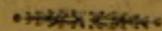
ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ Օ. ԷՖ. — Պարզ չէ, հի-
ւանդութիւնը պատճառ կընէ :

ԷՆՔՍԷՐՃԵԱՆ Տ. ԷՖ. — Բացարձակ հրա-
ժարական մ'է ըստ իս :

ՍՐԱԱԶԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ. — Եթէ հիւանդու-
թեան պատճառաւ եղած հրաժարականները
սխտի ընդունիր, ինչ ինչու չընդունեցիր :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Արքայան Հայր, ձեր
հրաժարականը չընդունելին ժողովին համար
պարտք մը՝ ձեզի համար ալ փառք մը էր .
ձեր մասին հրաժարականի խնդիրն անցած ըլին-
ցած է : Տեսնենք Ամասեան Լճի . ի հրաժար-
ման խնդրոյն համար ժողովն ի՞նչ սխտի որոշէ :
Եթէ ուրիշ խօսք ուզող չկայ՝ բուէի կընեմ :

Զայս ըսելով Առեւնապետ Փառան, բուէի
զրաւ Ամասեան Լճիկոյի հրաժարականը, զոր
ժողովը մեծազոյն մասամբ վճուեց ԶԸՆԴՈՒՆՅԷ :

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա.

Վեարձնութիւն Սահմանադրութեան .

— Քուէարկութիւն Ս. յոդուածոյ :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Օրակարգին կողմ
հանջէ որ այսօր Սահմանադրութեան վերաբեր-
նութեան Ա. յոդուածոյ բուէարկութեանը ձեռ-
նարկենք : Ժողովը գիտէ որ քանի մը նիստ ա-
ռաջ այն խնդրովն զրազրած տեսնինս, մեր զոր-
ծը-դիւրացնելու գիտամար Սահմանադրութեան
սրբազրելի կէտերը չորսի վերածեցինք, որով
չորս մասն, կամ ինչպէս այն առեւն անուանե-
ցինք՝ չորս յոդուած սահմանեցինք վերադնենել :
Ասոնց առաջինը կեղծական Վարչական կազ-
մակերպութեան խնդիրն ըլլալով, անոր վրայ
բաւական երկար խորհրդածութիւններ ընելէ ե-
տե հասանք այն կէտին, յորում խնդիրը բուէ-
արկութեան դնել որոշեց ժողովս, և այս բուէ-
արկութիւնն ալ դիւրին եղանակաւ մը կատա-
րելու համար դարձեալ մասնախումբ մը որոշուե-
ցաւ, որպէս զի վարչական կազմութեան խնդ-
րոյն վրայ եղած բազմաթիւ առաջարկութիւննե-
րը ամփոփելով, մէկի կամ երկուքի վերածէ :
Սոյն մասնախումբը երկու ամիսիսով շինեց ու
բերաւ մեզ, զոր տրդէն տպագրեալ ընդունած
ենք ամենինս և մինչև այսօր անշուշտ խնայտա-
րած : Ուստի այսօր մեր զործն է միայն նայն երկու
ամիսիսմանց վրայ բուէարկութիւն ընել և
վախճան տալ վեարձնութեան խնդրոյն
առաջին յոդուածոյ երկրորդ ընթերցման : Ժո-
ղովս սակէ մէկ նիստ առաջ ալ այն բուէարկու-
թեան ձեռնարկել ուղեր է, բայց մեծամասնու-
թիւն չունենալուն՝ զործը ետ մնացեր է, այ-
սօր այդ դժուարութիւնը չունինք, որովհետեւ
սա վարկեանին՝ 39 երեստիստան ներկայ են,
ըսել է թէ խակական մեծամասնութիւն ունինք,
և կարող ենք ըստ ներքին կանոնադրութեան՝
որոշուած բուէարկութիւնը կատարել : Միայն բան
մը կայ զոր հարկ է ինձ կանխաւ յայտարարել . այն
է թէ կատարուելիք բուէարկութեան նկատմամբ
ամենին սկտր չէ որ կանխակալ գիտամար
կամ դատարարութիւնը սեղի ունենան, տակաւին

այն խնդրոյ ապարկելին մէջ երկու
երեք բոյլ ունինք անեղիք . այս երկ-
րորդ ընթերցումն է Ա. յոդուածոյ . երրորդ
մըն ալ ունինք վերջէն ընելիք, թերեւ սակէ
եաքը վիճարանութեան միջոցին այնպիսի պա-
րագաներու սխտի պատասխներ, որ աւելի լու-
սաւորուելով սխտի ստիպուինք երրորդ ընթերց-
ման ժամանակ բարեխօսութիւններ մտցունել
մերձարդէն որոշած կէտերուն մէջ : Գաղով թէ ի՞նչ
են այն երկու ամիսիսմանց սղին՝ զորս սխտի
քուէարկենք, ժողովը եթէ կնեքէ մէկ երկու
խօսքով բացատրեմ, որպէս զի կրկին վիճար-
նութիւն չըսուի : Այս բացատրութեան
տրտօն : թիւն խնդրելու սրտածան ժողովին վը-
րայ ազդեցութիւն բանեցունելու գիտումն չէ,
քան զիցի, վիճարանութիւնը փակեալ յայտա-
բարուած խնդրոյ մը վրայ միայն երկու ընդդի-
մախօս տեսնարանից խօսք տալով ինչպէս ա-
կէ մէկ նիստ առաջ դուսարուած ժողովին ա-
ռաջարկուեր է, վիճարանութեան դաները կըր-
կին չը բանալ ուրիշ գիտարարութիւն ունեցող ե-
րեստիստանաց խօսելու տրտաութեան ձեռում
չ'ընել և կանոնադրութիւնը չը բանարարել է
միտքս և փախարս : Իսկ եթէ ժողովը չը հա-
ճիր, ես ալ զանց կառնեմ իմ տողիք բացատ-
րութիւնս : Ուստի՝ նախ բուէի սխտի դնեմ ո-
րոշելու համար թէ ժողովս կուզէ՞ արդեօք եր-
կու ամիսիսմանց վրայ բացատրութիւն ընել գի-
ւանին կողմնէ :

ԻՌԹԻՒՃԵԱՆ Կ. ԷՖ. — Առաջարկութիւն
նից մի միայն Գիւանին կողմէ բացատրութիւն
ընել է՝ թէ ոչ երկու ամիսիսմանց հեղինակու-
թեան կողմն ալ :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Ո՛չ, ուրիշ խօսք
չտալու համար է որ Գիւանը խօսի կըսեմ :

ԻՌԹԻՒՃԵԱՆ Կ. ԷՖ. — Կարծեմ թէ ամ-
փոփանց խօսքանչիւրին հեղինակաց կողմէ մի-
այն մէջ մէկ անգամ խօսիլ տալ իրաւունք է :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Այդ ալ բուէի կը
դնեմ . ժողովն ուղածը կ'որոշէ :

Զայս ըսելով Առեւնապետ Փառան հետ
զհետէ բուէի զրաւ, Նախ՝ Գիւանին բացատ-
րութիւնը ըսելու և անով միայն բաւականանալու

առաջարկութիւնը, և երկրորդ՝ ամիսիսմանց
խօսքանչիւրին հեղինակաց կողմէն մէջ մէկ ան-
գամ խօսել տալու առաջարկութիւնը :

Ժողովը 16 ձայնով ընդդէմ 9 ձայնի ՈՐՈ-
ՇԵՑ Գիւանին բացատրութիւնը ընել և անով
միայն բաւականանալ :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Ըստ որում ժողո-
վը սրտախ կընէ Գիւանին, միայն անոր կողմէ
տրտելիք բացատրութեամբ դո՛ւ ըլլալ որոշելով,
հարկ է ինձ յանուն Գիւանի բացատրութիւն
տալ :—

Յայտնի է որ Սահմանադրութեան հաստա-
տութեամբ՝ Կատանդնուպօլայ Պատրիարքին
իշխանութիւնը ձեռքէն չէ առնուած, այլ
սահմանի մէջ պարխտիւած է, երկու ժողով
գրուելով անոր ժառ իրրե խորհրդակից և գոր-
ծակից, մէկը Կրօնական, և միւսը՝ Բաղարա-
կան անունով : Ինչ որ զուտ կրօնական է .
Պատրիարքին և Կրօնական ժողովին մէջ կը
անօրինուի, ինչ որ զուտ աշխարհական է .
Պատրիարքին և Բաղարական ժողովին մէջ,
խոյն այն խնդիրներն՝ որ խառն են, երկուց ժո-
ղովաց մէկ տեղ դարձը ձեռացած խառն ժողո-
վոյն մէջ կ'որոշուին, միշտ Պատրիարքի նա-
խագտնութեամբ :

Այս իշխանական երեք մասանց արտօնա-
թիւն ալ տրուած է առանձին արաջանական
կնիք գործածելու, և զիտէք որ կնիքն իշխա-
նութեան գրոյնն է :

Այսպէս արահանջեր է Ազգը, և տէրու-
թիւնն ալ շնորհեր է Սահմանադրութեան վա-
ւերացուցմամբ :

Գանք որ յիշեալ Արքայական ժողովներն
ալ իրենց ստորակարգեալ խորհուրդներ ունե-
նալու հարկ տեսնուեր է թէ՛ զուտ Կրօնական
և Բաղարական, և թէ՛ առնցմէ խառն եղած
գործոց նախարանութեան համար : Սոյն խոր-
հուրդներն՝ թէ՛ և ստորակարգեալ են ժողովին և
զուրկ արաջանական կնիք գործածելու իրաւուն-
քէ, և խնդրոյ միայն նախարանութեան և ո-
րոշման իրաւատութեամբ ստատուեալ, սակայն
ինչպէս որ Պատրիարքը ժողովոյ հետ գործե-
լու պարտաւորուած, նոյնպէս Արքայական ժո-

զոհներն ալ այն խորհրդոց հետ գործելու պարտաւորութեան ենթարկուել են, այնպէս որ խորհուրդները սանձ դրուել են վարչական ժողովոց իշխանութեան, ինչպէս ասոնք պատրիարքական իշխանութեան, որ սանձարձակ էր նախ քան զՍահմանադրութիւն: Ժողովներուն ըսուել է թէ զուր պիտի վճելք ու անորինք խնդիրները, ասկայն ձեր ատարակարգեալ խորհրդոց քննութեամբ և անոնց կարծիքն ու որոշումն ստանելով պիտի կրնաք վճելք և անորինք: Ստորակարգեալ խորհրդոց ալ ըսուել է թէ և իրաւ զուր պիտի քննէք և որոշէք, բայց ձեռք բարձր ատեանը պիտի երթան ձեր որոշումները և հան դործադրութեան վճիար պիտի ընդունին, և եթէ բարձր ատեանը մերժէ ձեր որոշումները, զուր չ'ունիք բարդելու և պահանջում ընելու, բայց նա ալ չ'կրնար ոչինչ անորինքը հակառակ ձեր կամայ և որոշման:

Այս կերպով Սահմանադրութիւնը կապեր կապկապեր է թէ Պատրիարքին և թէ Արքեպիսկոպոսին և Քաղաքական Ժողովոց պաշտօնները, որպէս զի բնաւ մէկ կողմէ իշխանական զեղծումն տեղի չ'տնենայ: Այն դրաթիւնը ժամանակ մը տեսելով, Ազգն իւր կասկածները իւր վնասութեամբ փարատելու չափ զայն վայելել է բայց վերջապէս փորձոյ անակնկալ փաստին ստիպուել է խանարձիկ տեսել է որ դրուած կասք խիստ է, միանգամայն ստորակարգեալ խորհուրդներն ալ բանայեր են Ժողովոց վրայ այնպէս որ ազգագուտ ձեռնարկութիւններ ետ մնալ սկսեր են ժողովոց և խորհրդոց անհամաձայնութեան շնորհիւ, միւս կողմէն Ազգին բոլոր գործերը երկու ժողովոց վրայ բեռնաւորելու անտեղութիւնը՝ գործոց մեծ մասին երեսի վրայ մնալով երեան ելել է. Ժողովոց, Խորհրդոց և Հոգարարձութեանց համար Սահմանադրական բաղձաթիւ անդամներ գտնելու դժուարութիւն ալ ծանրացած է Ազգին վրայ, վերջապէս ամեն կողմէ վերաքննութեան հարկը զգացուելով, մինչև իսկ գործադրութեան շարժանին մէջ մտնելու ստիպուել է. օրինակի համար Քաղաքական Ժողովակազմայ թիւը 20էն 14ի զեղջուել է, և այնպէս գործադրուել: Բայց այս վերաքննութիւնը կանոնադրապէս ընելու համար Տէրութեան կողմէն հրաման անուղեն

կարք Ազգային Ժողովոց որոշումն վերաքննիչ յանձնարարութիւն հաստատութիւն, ստոր ծրարը բայ նախաքննութիւն, այն նախաքննութեան տեղեկագրոց վիճարանութիւն, ամեն բան կարգաւ կանոնով տեղի ունեցիւ և գործն հասեր է այն կէտին որ սահմանադրական վերաքննելի առաջին կէտին այսինքն վարչական մարմնոց կարգակերպութեան վրայ բաղձաթիւ առաջարկութիւններն անտեղեւ և քուէարկելի մէկ կամ երկու ամիսամիջեան բերելու հարկ տեսնուել և մասնաւոր յանձնարարութիւն մը ձեռք ան ալ կատարուել է:

Այն ամիսամիջեանց երկու քին մէջն ալ Սահմանադրական արամադրութեանց անտեղի կէտերը սրբադրուել են: Ժողովներին իւր, սրբաւորական քաղձաթիւ էին, ժողովները շտապեր ժողովականք իւրեցիւր են. միայն Ա. ամիսամիջեան մէջ սրբադրութիւնը Սահմանադրութեան տարած անտեղեւ գրահելով կատարուել է, այնպէս որ առաջինին պէս գործեալ երկու ժողով դրուել է, և անոնց ստորակարգեալ խորհուրդներն ու Հոգարարձութիւններ սահմանուել են. բայց Խորհուրդներուն ժողովոց հետ ունեցած սուրնշտիւնները կանոնաւորելով, խորհրդոց ալ միջոց տուել է գործ տեսնել զրեթէ անկախաբար. այս սրտածառաւ խորհրդոց Ատենապետները Քաղաքական Ժողովոց անդամներին և Ազգային Ժողովոց ընտրութեամբ ըլլալ սահմանուել է, և իրաւունք տուել է անոնց՝ որոշումին ուղղակի Պատրիարքի ներկայացնել և գործադրութեան մէջ զնել առանց Քաղաքական Ժողովին հաճութիւնն առնելու: Իսկ Բ. ամիսամիջեան մէջ այս հինաւորոց դրութեան տեղ ուրիշ արամադրութիւն մ'ընդունուել է, որ սրբազապէս նոյն արդիւնք կը բերէ, թէ և մեր սովորութիւն եղած եղանակէն տարբեր, փոխանակ երկու ժողով և մէկ քանի ստորակարգեալ բայց կէս անկախ խորհուրդներու՝ հինգ ժողով կամ խորհուրդ սահմանուել է. ևս բոլոր խորհուրդն չեմ ընել. գործը պէտք է նախ ճշդել. անունը կարէն ինքնին կուզայ փրան դրուելու. և այն հինգ խորհրդոց մէջ բաժնուել են ազգային հինգ տեսակի գործերը, ամեն մէկուն պէտք եղած չափով գործելու ազատութիւն տրուելով:

Այս է աւտակի դիտարար տարբերութիւնը զոր երկու ամիսամիջեանց կը իրեն իրենց մէջ, ուրիշ Սահմանադրական արտօնութիւններն իսկին և միւսին մէջ ստորջ կան և կը կենան անվթար, ուրեմն ժողովին այսօրուան որոշելին այս է թէ մեր Պատրիարքական իշխանութեան մարմինը երկու ժողով և անոնց ստորակարգեալ բայց զրեթէ անկախ խորհուրդներ, պիտի բաղձապէս, թէ՛ սրբազապէս հինգ հաստատարոր խորհուրդներէ որք անկախաբար գործ կը տեսնեն առանձինն, և ի հարկին նաեւ երկու կամ երեք կամ ամենը մէկէն միահամուռ դուարելով և վարչական վազումար ատեան կազմելով:

Արդ, ժողովն եթէ այսչափ բացատրութեամբ զո՛հ կըլլայ, երկու ամիսամիջեանց քուէի կընեմ, իսկ եթէ այսչափը բաւական չհամարելով տեղի բացատրութեանց պէտք կտեսնէ, կրնայ իւր կամըը յայտնել:

ՍՐԲԱԶԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ. — Ընտրութեանց մասին երկու ամիսամիջեանց մէջ ի՞նչ տարբերութիւն կայ. կարճեմ այդ ալ բացատրել հարկաւոր է:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՏԱ. — Ա. ամիսամիջեան մէջ բացարձակապէս Ազգ. ժողովին ընտրելու եղանակն ընդունուած է, ինչպէս որ սակեց առաջ կըլլար, ստանց զեղջելի կամ սրբազրելի ցուցակի դրութեան, ներքին կանոնադրութեան սրահելով զայդ ցուցակի դրութիւնն. իսկ ստորակարգեալ խորհրդոց համար նորընտիր Քաղ. ժողովոց անդամներին ընտրեալ իրենց ստենապետներուն կողմէ տրուած երկարատիկ ցուցակին վրայ ընտրութիւն առաջարկած է:

ՍՐԲԱԶԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ. — Ինձ համար փորձով հասկցուած է որ երկրորդ աստիճանի ընտրութիւններն աւելի աղէկ կըլլան. սկզբունքով համաձայն անձինք միշտ սիրով կը քալեն, և ևս կիսափորքի որ ամեն ընտրութիւնը այս ձամբով կատարուին, այսինքն՝ երկրորդ աստիճանի ընտրական դրութեամբ, որ ունենէն աւելի յոջող դրութիւնն է. լուսաւորեալ ազգայ փորձն ալ նոյնը կը հաստատէ: Ահաւտակ ընտրական մասին իմ մասնաւոր կարծիքս այս է:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՏԱ. — Ըսի թէ Ա. ամիսամիջեան մէջ վարչական ժողովոց համար ընտ-

րութեան եղանակը ճշդուած է, միայն ստորակարգեալ խորհրդոց ընտրութեան կէտն որոշուած է: Իսկ Բ. ամիսամիջեան մէջ բոլորովին սրբաւորուած է. քանի որ այս ժողովին մէջ պիտի կատարուին ընտրութիւնք, կարելի է ներքին կանոնադրութեան սրբաւորուած ընտրութեան վերաբերեալ կէտերը փոխելով ալ կատարել. այս սրբազապէս մէջ բնաւ մը չեմ տեսնել որ զրտարութեան ստիճ տայ: Ուստի կըրկենեմ որ եթէ մինչև հիմայ տուած բացատրութիւններս բաւական կհամարուին ժողովոց առջև, անցնիք անմիջապէս երկու ամիսամիջեանց քուէարկութեանը:

ՄԷՐԵՆԵՄ—ԳՈՒԼԻ Յ. ԷՅ. — Խօսք կուզեմ քուէարկութեանն առաջ:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՏԱ. — Ըսա որոշման ժողովոց, խնդրոյն վրայ խօսելու մարդ արտօնութիւն չունի: Գուր ի՞նչ քանի վրայ պիտի խօսիք շնորհ ըրէք նախ զայն խնայունել:

ՓԱՓԱԶԵԱՆ Կ. ԷՅ. — Բ. ամիսամիջեան սրտաւորած ընտրական ձեր չբացատրեցիք, Ատենապետ փաջա, խնդրեմ զայն ալ բացատրեցէք:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՏԱ. — [Բ. Պատրիարքան ժրագրին մէջ 24րդ յօդուածին սկսեալ մինչև 28րդ օրուածք կարդարով] ահա այս ամենն երկրորդական աստիճանի ընտրութիւն ըսել է:

ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ Օ. ԷՅ. — Ո՛չ, բացարձակ փաստաթիւն քուէ ըսել է զեղջելի վեցամուն ցանկով:

ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ս. ԷՅ. — Այդ կէտերը կանոնադրական են և ոչ սահմանադրական:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՏԱ. — Այսօրուան մեր ընելիք քուէարկութիւնն այդ մանկամասն կէտերուն վրայ չէ, այլ սո՛ պիտի որոշենք թէ կամ մեր վարչական իշխանութիւնը մինչև հիմա եղածին նման զարձեալ 2 ժողովոց պիտի յանձնենք պաշտօնատէս, բայց անոնց ստորեւ զրեթէ անկախ մէկ քանի խորհուրդներ սահմանելով, և կամ երկու ժողովոց վրայ ուրիշներ ալ աւելցնելով 5 համադր Խորհուրդ կամ Ժողով պիտի հաստատենք: Այս է աւտակի բուն խնդիրը. իսկ միւս կէտերը հրահանգական կամ կանոնադրական են:

Բայց տար չեա մէկտեղ դարձեալ կիրկնեմ թէ ինչ որ այսօր ձեր բուհով պիտի սրտէք, երբորդ ընթերցանութեան միջոցին կրնաք բարեփոխել և աւելի ճշգրէլ : Այստամ որ այսչտի բացատրութեամբ կրուտեալանանայ Ժողովք եթէ այսչտիով զո՛ւ չէ և կողէ աւելի խոր մտնել, կրնամ երկու ամիսիմանց հեղինակներէն երկու տանաբանից խօսք ատու գրութիւնը նորէն ձեռք առնել :

ԵԱԶՊԱԶԵԱՆ Ն . ԷՖ . — Ատեանի բացումն վերջ Գիւանն երբ Օրսահարգի խնդիրը ձեռք առաւ, Ժողովին կառնը խնդրեց՝ որ ներկայացեալ 2 ամիսիմանց ծրագրիները քուէի դնելէ առաջ անոնց վրայ խոր կողմէ միայն բացատրութիւն տրուի, երեւոխխանայ խօսք չտրուուելու սրտմանու : Ընդունեցինք այս պայմանը, և Գիւանն սկսաւ խոր բացատրութիւնները տալ : Սոյն միջոցին Սրբազան Եպիսկոպոսն ընտրական եղանակի մասին բացատրութիւն ուղեց, և Գիւանն այս մասին բացատրութիւն չղկացաւ, սակայն այս վերջին բացատրութեանց պահան Ա . ամիսիման ծրագրին հեղինակներէն ալ խօսքի խառնուողներ եղան, որու անտարբեր գրուուեցաւ Գիւանը : Կառավարիւմ որ Բ . ամիսիման ծրագրին հեղինակաց ալ խօսք գրուի իրենց բացատրութիւնները տալու :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ . — Իրաւունք ունի ամեն երեւոխխան ներկայացեալ խնդրոյն վրայ հարցումն ընելու, բայց առաջարկութիւն ո՛չ վասն զի առաջարկութեան և վիճարանութեան ժամանակն անցած է : Սրբազան Եպիսկոպոսն ըրածն ալ հարցում մ'էր, թէ և Ն . Սրբազանութիւնն իրաւունք ունի միշտ խօսելու . խակ երեւոխխանայ կողմէ դիտողութիւն մը չեղաւ . եղան խօսողներ, բայց պարզապէս ընդմիջում էին անոնք :

ԵԱԶՊԱԶԵԱՆ Ն . ԷՖ . — Խմբագրեալ ծրագրի մը վրայ հեղինակութիւնն ինք ուրիշէն աւելի կարող է պէտք եղած բացատրութիւնը տալ . ուստի նորէն կառավարիւմ որ Բ . Ամիսիման ծրագիրը խմբագրող հեղինակութեան խօսք տրուի պէտք եղած բացատրութիւնը տալու :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ . — Ինչպիսի որ պահ մը

առաջ ըսի, նորէն կը կրկնեմ որ եթէ Ժողովը Գիւանին տուած բացատրութիւնները բաւական չհամարիր և աւելի բացատրութեան կամ քուսարանութեան կարօտ կը գտնէ խնդիրը, կրնամ ուրիշին ալ խօսք տալ : Ուստի այս մասին Ժողովը կամրը հասկնալու համար քուէի կը դնեմ :

ՄԵՐԵԷՄ-ԳՈՒԼԻ Յ . ԷՖ . — Քուէարկութեանն առաջ խօսք կուղեմ :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ . — Այս քուէարկութեանն առաջ չեմ կրնար խօսք տալ :

Չայս ըսելով Ատենապետ Փաշան քուէի գրաւ նախ՝ Գիւանին տուած բացատրութիւնը բաւական համարելու և անմիջապէս քուէարկութեան ձեռնարկելու կէտը, և յետոյ անոր հակառակը քուէի գրաւ :

Ժողովը 24 քուէով ընդդէմ 17ի ՀԱՍՏԱՏԵՅ Գիւանին տուած բացատրութեանց գահացուցիչ ըլլալը, և անմիջապէս քուէարկութեան անցնել ՈՐՈՇԵՑ :

Ատենապետ Փաշան յայտարարելով որ ամիսիմանց վրայ կատարուելիք քուէարկութեան վրայ միայն խօսք ուղղել եթէ կայ կրնայ խօսիլ, հրատարակեց Մերեւմ-Գուլի Էֆէնտին, որ եթէ խօսիլ կուզէ, հրամայէ ՚ի բեմն :

ՄԵՐԵԷՄ-ԳՈՒԼԻ Էֆէնտին ըսաւ :

Այս միջոցին Խօժանարեան Օ . և Փախաղեան Ս . Էֆէնտիները բողոքեցին ըսելով թէ Ժողովն որչա՞ծ է խօսք մտիկ չընել և անմիջապէս քուէարկութեան անցնիլ : Եւ յաւելցուցին թէ Մերեւմ-Գուլի Էֆէն . եթէ խօսի, իրենք չեն կրնար լսել և դուրս կելնեն :

Ատենապետ Փաշան բողոքող երեւոխխանայ պատասխանելով ծանոց թէ Ժողովն խոր քուէով որչա՞ծ է թէ և խնդրոյն վրայ այլևս բացատրութիւն չը ըսել ոչ մէկուն կողմէ, սակայն կատարուելիք քուէարկութեան վրայ խօսիլն արդիւրո՞ւ չէ . հետեապէս Գիւանը Մերեւմ-Գուլի Էֆէն . խօսք տուած է ոչ ուրիշ բանի՝ այլ միայն կատարուելիք քուէարկութեան վրայ :

Խօժանարեան Էֆէն . խոր բողոքը շարունակեց :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ . — Ներեցէք, եթէ վրասն մը ունիք ձեր վտանգութեամբը պատուեալ, ձգեցէք որ նա կատարուի ատենը . խակ եթէ դուք էք Ժողովին կատարուիչն, վրասն կը քուէարկի, հրամանեցէք պաշտօնը դուք կատարելու :

ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ Օ . ԷՖ . Գիւանը կերպով մը սպառնալիք կընէ մեզ, մինչդեռ մեք Ժողովին որչա՞մը կը յիշեցնենք և կը դիտենք որ Ժողովը որչա՞ման հակառակ ատենաբան ելած է ի բեմն :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ . — Բայց ներեցէք Օղանէ Էֆ . այդ խօսքերուն մօտան անցած է . ներկայ Սրբազան Պատրիարքին օրով կարեւորութիւն չունին այդպիսի խօսքեր . ուրեմն կողաչեմ, մի թուեալ որք վիճարանութիւնը և վրասեցէք, որպէս զի Գիւանը շատխաբ խոր կանախան սրտորդը կատարել ի կարգ հրատարակելով կ'ընէ :

Խօսքը Մերեւմ-Գուլի Էֆէնտիին է, բայց կը խնդրեմ, նախ քուէք Մերեւմ Գուլի Էֆէն . ինչ բանի վրայ պիտի խօսիք :

ՄԵՐԵԷՄ-ԳՈՒԼԻ Յ . ԷՖ . — Նախորդ ըլլակարկութեանն առաջ երկու անգամ խօսք ուղած էի, չըտուիր . անոր վրայ պիտի խօսիմ . եթէ խօսքս պիտի բանարարուի չեմ խօսիլ և կիջնեմ բեմն :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ . — Այս խօսքերնիդ պիտի բանարարուի և իրաւունք, եթէ Ժողովին կատարած քուէարկութեան վէճ խօսիլ կուզէք, Բայց եթէ անխախտաց վրայ կատարուելիք վրասարկութեան հանդէ խօսիլ կուզէք, կրնար խօսիլ :

ՄԵՐԵԷՄ-ԳՈՒԼԻ Յ . ԷՖ . — Ես ալ կուղաչեմ, ցրցուցէք՝ ո՞ր օրէնքով պիտի խօսիմ արդիւրեւ կուզէք : Նորէն կը յիշեցնեմ թէ քուէարկութեանն առաջ խօսք ուղած էի, և իրաւունքս է խօսիլ :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ . — Չեմ կրնար թոյլ տալ, և կ'արգչեմ որ բեմն լինուի . եթէ կուզէք բանասէտ և չիջնալ բեմն, կարգադրուիմ դատարանէ ատենը : [Այս միջոցին Մերեւմ-Գուլի Էֆէնտի ըսաւ ինք] Օրէնք մը ունինք, որ կ'արգչած չէ անեկոյն խնդիր մեծամասնութեան

ձայնով որոշել, որ քուէարկութեան մէջ կիտանայ . եթէ քուէն չունենար այն իրաւունքը որ ամեն տարածայնութիւն կ'ազգէ և վիճարանութեան վերջ կուտայ, սրբապ ըսն էր սահմանադրութիւնը : Քանի որ պահ մը առաջ քուէարկութեան արդիւրեւ եղաւ 24 այս, և 17 ոչ, այդ 24 ին ձայնը Ժողովին օրինուար որոշումն ըսել է, ևս սրբապաւս կ'ը զայն յորդել տալ :

ՄԵՐԵԷՄ-ԳՈՒԼԻ Յ . ԷՖ . — Ներեցէք ինձ, Ատենապետ Փաշա, ըսել է թէ իմ խօսքերուս ծուռ մեկնութիւն կուտար :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ . — Եթէ ինձ դէմ ըլլալիք ունիք, սրտորաստ կ'ը կանոնադրութիւն ի ձեռին դատի մանել ընդ ձեզ . իմ պարագս է ժողովոյն որոշման դէմ որեւէ արդէր մը յարաւանելու թոյլ չտալ և այսօրուան ընկիր գործերն շարունակել : Խակ գալով ձեր ուղած նիւթին, պահ մը առաջ ըսածս նորէն կիրկնեմ թէ տակաւին երբորդ ստապրէ՞ք մ'ալ ունիք, յարմ կրնար ձեր ուղածները խօսիլ :

ՄԵՐԵԷՄ ԳՈՒԼԻ Յ . ԷՖ . — Վերաբնութեան խնդրոյն վրայ չէ խօսելիքս . միւս կողմէն ըսուածներուն պիտի պատասխանեմ :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ . — Բայց մեր ձեր տարախօսութիւնները մտիկ ընելու եկած չենք այստեղ : Մեր Օղովին գործը ատենելու պաշտօն տանածն ենք և Սահմանադրութիւն պիտի վերաբնենք, որիչ գործ չունինք :

ՇՈՒՍՈՒՑԵԱՆ Յ . ԷՖ . — Երեւոխխան մը խօսք տուա Գիւանին քուէարկութեան վրայ խօսելու համար, և բեմն ելաւ : Սակայն յետոյ Գիւանն խոր տուած տրտմութիւնը ետ առաւ և թոյլ չտուաւ խօսելու ըսելով որ քուէարկութեան վրայ պէտք է խօսիք : Կարծեմ թէ Գիւանին կողմէ թխրխտացութիւն մը աւելի անեցած է այս պարագային մէջ, որովհետեւ նախապէս հարցաց թէ ինչ բանի վրայ պիտի խօսի երեւոխխանը, և պատասխան տրացաւ թէ քուէարկութեան վրայ . ըսել է որ Գիւանը քուէարկութեան խնդրոյն վրայ կ'ուղէ որ Երեւոխխանը խօսի, նա՛ ալ այնպէս ընկելը կը յայտնէ, բայց Գիւանը կ'արգչելու ըսելով որ չ'կրնար Ժողովին որոշման հակառակ Երեւոխխանը խօսիլ տալ : Քուէարկութեան վրայ : Այս եղելովեան մէջ՝ երբ սարկ աչօք կ'ընեմ :

չեմ անանկր որևէ բանարարութիւն մը Մէրեմի
 Գուլի Լիֆնաթին կողմէ : Ուստի կարգչեմ,
 Ատենապետ Փաշա, սարգեղէր այս կէտը,
 որպէս զի մտիմն մէջ շնաց, և Մէրեմ-Գու-
 լի Լիֆնաթին թող տուէր, եթէ պիտի խօսի :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Կատարեալ Լի-
 ֆնաթին տարախուսական հարցումը անգի շէր
 ունենար եթէ ինք տասն վայրկեան կանուխ և
 կամ ըլլար : Ժողովը արդէն ամփոփմանց խնդրոյն
 վրայ Գիւանին բացատրութեամբ միայն գոհ ըլ-
 լալու և ուրիշներուն խօսք տարով վիճարոնու-
 թեան դուռ չբանալու համար բուէարկութեամբ
 որոշում ըրած էր, երբ Գիւանը՝ պէտք եղած
 բացատրութիւնը տալէն ևս ըր չաւելի փոփոխու-
 թիւն բանեցնելով՝ նորէն հարցոյ թէ արդեօք
 այն բացատրութեամբ գոհ եղա՞ւ Ժողովը : Ժո-
 ղովը երկրորդ բուէարկութեամբ վճակեց և գոհ
 եղած ըլլալը հաստատեց : Աւ որիչ բան չը
 մնաց առջևնիս, բայց եթէ 2 ամփոփմանց ծրա-
 դիրներուն բուէարկութիւնը կատարել և անոնց
 մէջը կամ միւսն ընդունիլ : Այսու ամենայնիւ
 Մերեմի-Գուլի Լիֆնաթին խօսք ուղեց Ա. Քը-
 ուէարկութեանն առջև և Գիւանը չզղացաւ և
 թող տուաւ այն բուէարկութեանն ևս, կա-
 տարուելիք Բ. բուէարկութեան վրայ խօսիլ :
 Բայց նա կատարուած բուէարկութեան վրայ
 խօսիլ արհանձնեց և բողոքներ յարցոյ :

(Բնագիշտւած Մէրեմի-Գուլի Լիֆնաթին կողմէ)
 Ասոր համար Գիւանը պարտաւորեցաւ Մերեմի-
 Գուլի Լիֆնաթին բեմին իջնալ հրախրելու :
 Արջապէս կատարուած բուէարկութեան վրայ
 ոչ մէկու մը չեմ կրնար խօսք տալ, իսկ կա-
 տարուելիք բուէարկութեան վրայ դու որ բայ
 է, ո՞վ որ կուզէ կրնայ խօսիլ : Եթէ խօսք ու-
 զող չից, բուէարկութեան պիտի անցնին :

Չայներ. — Այո՛, այո՛, բուէարկութիւնն
 սիրինք :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Ահա կըրդն եկաւ
 երկու ամփոփմանց վրայ բուէ տալու. ըստ որում
 խօսք ուղղի չից այս բուէարկութեան համար
 թէ ի՞նչպէս պէտք է կատարել, և ըստ որում
 խնդիր փոփոխել և ժողովը յաղեալ է, Գիւա-
 նին կողմէ կատարուեալ որ զարմանի բուէար-
 կութիւն կատարուի :

Չայներ. — Այո՛, այո՛ :
 Գարձեալ տրիչ ձայներ. — Արևերն ինչ-
 պէս կարհաննէ նէ այնպէս պէտք է կատարուի
 Օրէնքը գաղտնի բուէարկութիւն չի տրամա-
 դրելք : յայտնի բուէ կուզենք :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Օրէնքը կը տրա-
 մադրէ որ երբ 5 երեսփոխան գաղտնի բուէար-
 կութիւն արհանձնէ, ժողովին կողմը հարցուի,
 և բուէն գաղտնի ըլլայ. միթէ գիւանի անգամ
 ներք ժողովին վիճակը նկատարութեան առնե-
 լով գաղտնի բուէ ստաջարիելու իրաւունք չու-
 նի՞ն. գիւանի անգամները սոսկ երեսփոխանաց
 չա՞նի ալ արտօնութիւն չանին. հիմա գիւանը
 գաղտնի բուէ պատշաճ կը տեսնէ, վճատան
 ժողովը է. թող խո բուէովն որոշէ, գաղտնի
 թէ յայտնի բուէարկութիւն կուզէ :

Չայն ընելով Ատենապետ փոշան բուէի
 դրաւ, և Ժողովը 17 բուէի դէմ 23 բուէով
 ՈՐՈՇԵՑ գաղտնի բուէարկութիւն կատարել :

Ամփոփուցն Ատենապետ փոշան բուէի թը-
 թեր ցրուել տալով, հրախրեց երեսփոխաններն
 որ բուէներնին պատրաստեն, սարգապէս Ա.
 անխոփում կամ Բ. անխոփում բառերը զըն-
 լով :

Բուէարկութիւնն սկսաւ անու անակոչութեամբ
 և բուէհամարի քննիչ կարգեցան՝

- S. Մատթէոս Արարապետ Խղիկեան
- S. Միքիկե » Ապահանի
- S. Սահակ Բաշանայ S. Սորգսեան
- Նաղարէթ Լիֆնաթի Եահարդեան
- Կարապետ » Խթիւնեան
- Միմոս » Ըսփնձաֆեան

Թիւ բուէարկուաց 57, Սրբազան Եպիս-
 օպոսով հանդերձ :

Բուէարկութեան միջոցին բացակայութեան
 պատճառաւ անուանակոն կոչման չդատարտա-
 նեցին՝

- S. Յարութիւն Բաշանայ Սերապեան
- Միքայէլ Լիֆնաթի Մատթիոնեան

Բուէարկութեան աւարտելէն ետե քննիչ-
 ներու ձեռքով և մէկ բանի Արեսփոխանաց հրա-
 կարութեան ներքե բուէհամարը կատարուելով,
 արդիւնքն եղաւ,

Ա. Անխոփում	բուէ	28
Բ. »	»	28
Պարտոյ		3
Գումար		59

Սոյն արդիւնքը բուէարկուաց թուոյն չի
 սրտատարանելով, և Գիւանը արատաճած սառ-
 ւերական տարբերութեան քննութիւնն ընել
 հարկ համարելով, այս քննութիւնը յանձնեց
 Ատենապետ Լիֆնաթին, որ բուէհամարի քն-
 նիչներուն առած բացատրութեանն ու վրայա-
 թեամբ մտիկ ընելով և պէտք եղած քննութիւ-
 նքն անձամբ ընելով յայտնեց թէ՛ բուէհամարի
 սկսուած ստեղծութիւնն մէջ եղած բուէ-
 թիւերը համարուելով ճիշդ 57 գանուած է,
 ներկայութեան տուածարին ցոյց տուած թուոյն
 հասարակ իսկ բուէթիւերուն կարգացուած
 ժամանակ պարտաւ բուէթիւերն մէկուն մէջ
 տրիչ մ'ալ ՚ի միտին ծալլուած գանուեր է,
 որն որ եթէ ջնջուի ալ, ինչպէս հաւանադանա-
 բար իբր տակարիջ ջնջելի է, ըսաւ, գարձեալ,
 մնացած 2 սարտաւ բուէները լեցուն գանուած
 56 բուէից վրայ յաւելցնելով, զոչոչոյց գու-
 մարն որ է 58, չորստարանէր բուէարկուաց
 բուն թուոյն որ է 57 :

Հետեապէս Գիւանը բուէհամարին այս
 շիտի արդիւնքն իբր անընդունելի ետ թողելու
 հարկը տեսնելով, հրախրեց զերեսփոխանս յայտ-
 նել թէ սա վիճակին մէջ կատարուած բուէար-
 կութիւնը ընդունելի կրնայ համարուիլ. ժողովը
 մեծագոյն մասամբ անվաւեր վճակեց բուէարկու-
 թիւնը, և Գիւանը նորէն բուէթիւերը թած-
 նել հրամայեց բարտարմանց սրբէս զի կրիին
 անգամ բուէարկութիւն կատարուի :

Բուէթիւերը ցրած միջոցին երեսփո-
 խաններն ուսանք մեկնելով և Փոփոխեան Ս.
 Լիֆն. առաջարկելով որ բուէարկութիւնն ու-
 ըրիչ որում թողուի, ինք ալ մեկնեցաւ դնաց :

Իսկ Մայր գիւանը ներկայ գանուող երես-
 փոխանները համարելէ ետե մնացողաց թիւը 49
 գանուելով և տեսնելով որ այս թիւը Ժողո-
 վին մեծամասնութեան համար բուէարկու է,
 յայտարարեց թէ Ժողովը կատարուելիս իրա-
 ւս նր ունի այսօր բուէարկութիւնը չարանակել :

Ասոր վրայ տրիչ 7 երեսփոխանք ևս
 մեկնեցան, և զիւանը նորէն համարելով մնացող
 ներք, 42 գտաւ : Եւ ձանոց օր գարձեալ այս
 թիւը բուէարկու կրցայ բուէարկութիւնն ընել
 այսօր, եթէ որոշող ձայնից միտարանութիւն կր-
 նայ գոյանալ. այսինքն՝ 24 բուէ մէկն համա-
 կարծիք գտնուին, ըստ կանոնի սրտու մը վա-
 ւերական պէտք է համարել :

S. ՅԱՎԱՆՆԷՍ ՔԱԼ. ՄԿՐԵԱՆ. — Այն-
 կողմնակալութեամբ կրեմ թէ բանի որ աղգին
 համար օրէնք մ'է որ պիտի դնենք, սպախե հակա-
 սակութեամբ բուէարկութիւն ընելու աղէկ չէ.
 կատարուեալ որ բուէարկութիւնը մնայ, յաջորդ
 նիտին միտարանութեամբ կատարուելու համար :

ՄԱՋԼՄԵԱՆ Յ. ԵՑ. — Ես ալ ձայնակցե-
 լով **S. Մկրեան** հօր, կհարցնեմ թէ աղգային
 օրէնք դառնալիք խնդրոյ մը մէջ եթէ միայն
 մէկ կուսակցութիւնը բուէ տայ, արդեօք կրնա՞
 աղգային օրէնք ըլլալ. սա օրինաբարութեան
 օրինակ տալ չէ կարձեմ :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Ես չեմ գիտեր,
 Ժողովը զիտէ. եթէ կուզէր՝ կհարցնեմ Ժո-
 ղովին :

Չայներ. — Այո՛ բուէի չի գրուիք, բա-
 նի որ Ժողովը մեծամասնութիւն ունի, և բը-
 վարկութեան ձեռնարկուած է :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ՓԱՇԱ. — Սոցի է որ ժողովն
 օրինաւորապէս կրնայ շարունակել բուէարկու-
 թիւնը, եթէ կուզէ փորձել որոշող ձայնից միա-
 բանութիւնը : Սակայն գիւանին սրտաբն է ժո-
 ղովին կակն հասկնալ **S. Մկրեան** հօր և
Մազրեան Լիֆ. առաջարկութեան վրայ :

Չայն բուէով Ատենապետ Փոշան հրա-
 յիրեց երեսփոխաններն կարծիքին յայտնել, և
 երբ մեծագոյն մասն որոշեց որ Բուէարկու-
 թիւնը սկսու չէ տրիչ օրինակ ձրել, Ատենա-
 պետ Փոշան կրիին սկսել տուաւ Բուէարկու-
 թեան, և անմիջապէս բուէարկութիւնը կա-
 տարուելով՝ բուէարկուաց թիւն հասաւ 39 ի :

Այս երկրորդ բուէարկութեան միջոցին՝
 բայ ի Լիբերթեան **S. Լիֆնաթին**՝ որ ձեռնարկ
 գանուելով բուէ չտուաւ, բացակայութեան
 պատճառաւ անուանակոն կոչման չդատարտա-
 նեցին :

Տ. Մատթէոս Վարդապետ Իզմիրեան	Ս. Եղնիկ	Ս. Եղնիկ
Տ. Յարութիւն Բաշանայ	Ս. Երայրեան	Ս. Երայրեան
Նիկողոս Էֆէնտի	Ս. Աւանանեան	Ս. Աւանանեան
Յակոբ	Էջմէնիճեան	Էջմէնիճեան
Կարապետ	Խաչիկեան	Խաչիկեան
Մանեան	Խնդիրեան	Խնդիրեան
Օրսէն	Խօտապրեան	Խօտապրեան
Բարսեղ	Հարսեան	Հարսեան
Քրիստոստոբ	Ղազարեան	Ղազարեան
Մկրտչէ	Մամիկոնեան	Մամիկոնեան
Մկրտիչ	Մելիքեան	Մելիքեան
Խաչատուր	Միսաքեան	Միսաքեան
Մկրտչեան	Պահլէգարեան	Պահլէգարեան
Գրիգոր	Սէլիմիճեան	Սէլիմիճեան
Տիգրան	Սինանեան	Սինանեան
Մարտիրոս	Տիգրեան	Տիգրեան
Սանեան	Փամբակեան	Փամբակեան
Կարապետ		
Տրդատ		
Քուէհամարի բնիչ կարգեցան		
Տ. Խորեն փարգապետ Արթուրեան		
Տ. Երեմիա Բաշանայ Խաղի զի		
Տ. Սահակ	Տ. Սարգսեան	Տ. Սարգսեան
Յակոբ Էֆ.	Քաղապեան	Քաղապեան
Նազարէթ	Շահարապեան	Շահարապեան
Կարապետ	Խիսնեան	Խիսնեան
Քուէհամարի արդիւնքն կըլաւ		
Ա. Անիտիւմ քուէ	8	8
Բ. քուէ	30	30
Պարագ	1	1

Գուճար 39

Դասնը՝ քուէհամարին սոյն արդիւնքը բնէնսոյ միջոցաւ ստանալով՝ Ժողովին հաղորդեց, և յայտարարեց որ ըստ որում 30 թիւն որովոյ ձայնից միարանութեան թիւնն սոյնինքն 24 էն աւելի միարանական ձայն կը սարունակէ, և ըստ որում Բ. Անիտիւմն 30 քուէ վատրեալ է, հետեւայն Ժողովին օրինաւոր որոշումն Բ. Անիտիւմն կողմը հակած ըլլալով, Բ. Անիտիւմն ԲՆԳՈՒՆՈՒԱԾ է՝ օրինաւորայնս :

Օրը սարածամեալ բլրալուծն սրտածառաւ Ժողովն Ատենապետ փառայի տաճարութեան վրայ Օրակարգին երկրորդ խնդիրն, այն է թաղական մատակարարութեան յօդուածը յաջորդ նախն թողուլ հարկ համարելով, ՈՐՈՇԵՑ 3 շաբաթէն ետե յաջորդ նիստը դաժմարել, և Օրակարգ ստժանեց :

Վերաբնութիւն Սահմանադրութեան : — Վիճարանութիւն Բ. յօդուածոց վրայ, որ է թաղական մատակարարութեան կազմակերպութիւն :

Ատենապետ փառայն յայտնելով թէ թաղական մատակարարութեան կազմակերպութեան մասին Ուստինեան Էֆ. Ի կողմն գրաւար ատենապետութիւն մը մատուցում է Պիւսնիք, առաջարկեց որ ստանց ընթերցման Ժողովին պարեկոց ստենադրութեան մէջ անցնի այն, որպէս զի երեսօտիսանք կարենան մինչև յաջորդ նիստ կարգուլ և կանխաւ փաստանարել :

Ժողովն ընդունեց այս առաջարկութիւնը, և ՈՐՈՇԵՑ Ուստինեան Էֆէնտի գրութիւնը ստենադրութեան մէջ անցունել :

Ատենադր գոցուելէ առաջ Ատենապետ փառայի կողմէ յանձնարարութիւն եղաւ նաև Վարչութեան անդամոց, որ սրակառն երեսօտիսանոց անդ նոր ընտրութիւնները փութացնեն, և յառաջիկայ նիստին Վարչութեան Պիւսնիքն ընդունելու հոգ տանին :

Ի վերջոյ՝ Սրբազան Կաթաղաճը յայտնելով որ Ազգային կաթողիկոսական խնդիրն թէ և Ազգային Ժողովոց կողմէ վերջին անգամ իրրև գաւառական խնդիր Վարչութեան անդ ընտրութեան յանձնուելն ետե, Եկեղեցական Համագումար ժողովոց դաժմարմար վճիւ մ'ընդունած և զօրծաղրութիւնն իրեն յանձնուած է, սակայն ինք դարձեալ Ազգային Ժողովոց ատենադր պիտի ընդունուի սչ թէ իրրև կաթողիկոսական խնդիր, սչ իրրև իւր ձեռնհասութեան վեր ծանր և դժուարին խնդիր, — ստալարկեց որ Օրակարգն անցնի :

Ատենապետ փառայն սրտախախտեց որ Օրակարգն անցնելէ առաջ ըստ կանոնադրութեան ժողովին հարկ է Կարին Սրբազանութեան Տեղեկագիր մը ընդունլ խնդրոյն վրայ : Սրբազան

նախագահը խոստացաւ իւր տեղեկագիրը ընդունլ յաջորդ նստին :

Ատենադր գոցուելու փութ 9 1/2 թիւն :
 ԱՏԵՆԱԳՊԻՐ ԱՏԵՆԱԳԵՏ
 Է. Ս. ԱՆՅԱՅԱՆ Ս. ԱՍԼԱՆՅԱՆ

Օրինակ Ա. Ե. Անիտիւմն, որոց վրայ սոյն քուէարկութիւն կատարուեցաւ :

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ՎՐՍՑ

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՅԱՆՁՆԱԲՄԵՐՆ ԿՈՂՄԵՆ

Ա. Ա. Մ. Փ. Ո. Փ. Ո. Մ. Ն.

Ժ Ո Ղ Ո Վ Ք.

Ա. ԿՐՈՆՅԱԿՆ ԺՈՂՈՎ. — 12 Եկեղեցական անդամ, որք կ'ընտրուին Ազգային Ժողովն և կը հաստատուին Կայսերական հրովարտական :

Բ. ՔԱՂԱՍԿԱՆ ԺՈՂՈՎ. — 12 Ազգային կան անդամ, որք կ'ընտրուին Ազգային Ժողովն և կը հաստատուին Կայսերական հրովարտական : Յետ ընտրութեան սոյն Ժողովոց անդամոց, Ազգային Ժողովն անսոյ մէջէն քուէարկութեամբ կը կարգէ մին՝ Ուստինեան խորհրդոց ատենապետ, երկրորդ մը՝ Տեսնական խորհրդոց ատենապետ, և երկրորդ մը՝ Վանորկից խորհրդոց ատենապետ :

Թ Ո Ր Չ Ո Ւ Բ Վ Ք.

Ա. ՈՒՍՈՒՓՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԳ. — 4 Աւարհական անդամ, բոց Ի ատենապետն :

Բ. ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԳ. — 4 Աւարհական անդամ, բոց Ի ատենապետն :

Գ. ՎԱՆՈՐԿԻ ԽՈՐՀՈՒՐԳ. — 4 Անդամ, որոց 2 ը Եկեղեցական և 2 ը Աւարհական, բոց Ի ատենապետն :

Սոյն խորհրդոց անդամները Ազգային Ժողովն կ'ընտրուին, իւրաքանչիւրոց Ատենապետն սրտախախտած երկոցուսիկ ցուցակին վրայ :

Անձնաւոր խորհրդի իւր սրտածնը Վարչական ներքին կանոնադրութեան համակարգ ինքնա-

յայն կը վարէ : Իւր սրտածնոց զործարարեան համար Ատենապետին միջոցաւ ուղղակի առ Պատրիարքական (Թագրիքի վերաբերեալ) խնդրոց որչանակ համար առ Քաղաքական Ժողով կը դիմէ, և ամեն ատրեզլախ իր համարատուութեան տեսրը կը ներկայացնէ Ազգային Ժողովին :

ԴԱՏԱԿԱՆ ԱՏԵԱՆ

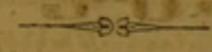
Կը կազմուի 4 եկեղեցական և 4 Աւարհական անդամներէ և մէկ նախագահէ, որ է Պատրիարքական փոխանարար. — Ամեն ալ կ'ընտրուին Խառն Ժողովն. սոյն ստեանն իր բնած զոտեղան տեղեկագիրն ու իր վճիւր յայտարարով կը ներկայացնէ Վարչութեան Կրօնական կամ Քաղաքական և կամ Խառն Ժողովին, ըստ բնութեան դատին, և զօրծաղրութիւնը կը կրկն սոյն Ժողովոց սրտածնն համակարգ, Պատրիարքի ձեռօր :

ՀՈՎԱԲԱՐՉՈՒԹԻՒՆՔ

Ա. ԿՏԱԿԱՆ ՀՈՎԱԲԱՐՉՈՒԹԻՒՆ. — 5 Անդամ, որոց 2 ը Եկեղեցական դասին, ատենապետին իրենք կ'ընտրուին իրենց մէջէն. — Ամենը մէկէն կ'ընտրուին Խառն Ժողովն. — Սոյն Հոգարարութիւնն իր սրտածն կը վարէ Խառն Ժողովոց տեսչերեան ներքև, և սրտախախտաւու է նմո :

Բ. ԵԼԵՆՍԻՅԱՆ ԶՈՂԱՐԿՐԶՈՒԹԻՒՆ. — 5 Ա. ն. զամ աշխարհական, որը կ'ընտրուին Տնտեսական խորհրդին և Ատենապետական կարգին իրենց մէջ: Սոյն Հոգարարութիւնը պաշտօն կը վարէ Տնտեսական խորհրդոյ տեսչարեան եերքի, և նմա է պատասխանատու:

Գ. ՀԻՒՆԳԱՆՔԻ ԶՈՂԱՐԿՐԶՈՒԹԻՒՆ. — 5 Ա. ն. զամ աշխարհական, որը կ'ընտրուին Տնտեսական խորհրդին և իրենց մէջ կ'ընտրեն առեւտարեանին: — Սոյն Հոգարարութիւնը պաշտօն կը վարէ Տնտեսական խորհրդոյ տեսչարեան եերքի և նմա պատասխանատու է:

Վարչական բոլոր Ժողովոց և խորհրդոց և Հոգարարութեանց, նոյն Գաղտնական աստիճանին անդամաց պաշտօնավարութիւնը երկու տարի կը տեւէ, և ամէն աւ անմիջապէս վերընտրելի են իրենց պաշտօնին:

Սոյն բովանդակութեան համեմատ՝ Ազգային Սահմանադրութեան Վարչական յոդուածները՝ խրախուսական մանր փոփոխութեանը կը վերաբերուին հետեւեալ կերպով:

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Յօդ. 24. Կրօնական Ժողովը կը բաղկանայ 12 եկեղեցականներէ:

Յօդ. 25. Եկեղեցական վիճակային Համագումար Ժողովը գաղտնի բուժարկութեամբ Կրօնական Ժողովոյ անդամաց թուոյն երկայտի կը կ'ընտրէ, և ընտրելեաց անունները ստորագրեալ յայտագրով Ազգային Ժողովոյն կը ներկայացունէ:

Ազգային Ժողովն անոնց մէջէն գաղտնի բուժարկութեամբ կ'ընտրէ Կրօնական Ժողովոյ անդամները, որոց անունները պատրիարքական Թագրիւով Բ. Դրան կը ներկայացուին, և Կայսերական կրօնական կը հաստատուին:

Յօդ. 26. Կրօնական Ժողովը երկու տարին անգամ մը տարիկ վերջը ամբողջ կը լուծուի,

և մայիսի սկիզբը կը նորոգուի: Այս Ժողովոյ անդամները անմիջապէս վերընտրելի են:

Յօդ. 27. Երբ Կրօնական Ժողովոյ անդամներէն հրաժարական առաջ և կամ ուրիշ պատճառաւ սակտողներուն թիւը երրորդ մասի հասնի, անոնց տեղ ուրիշներ կ'ընտրուին Ազգային Ժողովով:

Յօդ. 28. Կրօնական Ժողովոյ պաշտօնն է ազգային կրօնական գործոց ընդհանուր տեսչութիւնը: Իր պարտաւարութիւնքն են՝ Ազգային մէջ կրօնական զգացումը զարգացնել, Հայտատանեաց եկեղեցոց դաստիարակներ աւանդութիւններն անխախտ պահել, եկեղեցեաց ու եկեղեցականաց բարեկարգութեանը հսկել, եկեղեցականաց նիւթական վիճակը լուսընթաց և ազգային անդորրելու և ապահովելու միջոցները ձեռք բերելու հոգ տանիլ: Ազգ. վարժարանաց և ընծարանաց կրօնական սեմանսի վրայ հսկողութիւն ընել, արժանաւոր և բարեբախտ վարդապետներ և քահանայներ հասցունել, և ազգին մէջ ծագած կրօնական վէճերը քննելով՝ Եկեղեցոց օրինաց համեմատ լուծել:

Յօդ. 29. Կրօնական Ժողովը իր ձեռնհասութեան վեր կըլած զուտ կրօնական խնդրոց համար եկեղեցական վիճակային Համագումար Ժողով կը կազմէ՝ Ա. Պօլսոյ գաղտնի եպիսկոպոսները, եկեղեցեաց քարոզիչ վարդապետները, Աւագերէցիներն ու Կաթողիկոսները, և թէ հարկ չըլլայ՝ նաև շրջակայ գաւառաց Աւաջնորդները հրաւիրելով: Եթէ Եկեղեցական Համագումար Ժողովն ալ խնդիրն իր ձեռնհասութեան վեր դասէ, այն ժամանակ՝ Ս. Էջմիածնի ասեմային Հոյոց Կաթողիկոսին կը դիմէ ստորագրեալ անգեկագրով:

Յօդ. 30. Կրօն. Ժողովոյ ամեն տեսակ տեղեկագիր միշտ անդամաց մեծագոյն մասին կողմէն ստորագրեալ պիտի ըլլան:

Յօդ. 31. Թէ Կ. Պօլսոյ և թէ գաւառներուն մէջ վարդապետի ձեռնադրութեան համար պէտք եղած հրամանը Կրօն. Ժողովոյ կողմէն կը տրուի: Իսկ քահանայի ձեռնադրութեան համար եթէ Պօլսոյ մէջ է նոյն Կրօն. Ժողովն, և եթէ գաւառներուն մէջ է՝ տեղայն Կրօն. Ժողովն կը տրուի:

Յօդ. 32. Մինչև որ Եկեղեցոց մը բազանայները ու Թագրական խորհուրդը նոր քահանայ ձեռնադրել տալու կորեւորութիւնը չը տեսնեն և տարագրեալ տեղեկագրով Կրօնական Ժողովոյ խնդիր չընեն, ձեռնադրութեան հրաման չը տրուի:

Յօդ. 33. Կրօնական Ժողովը կը հոտտատէ Կատանդուարաց եկեղեցեաց քարոզիչ վարդապետներն և ուսագրէց ու ամբուսեալ քահանայներն, և Պատրիարքը կանուանէ՝ դանտեր. նաև ազգային վարժարանաց և ընծարանաց կրօնական սեմանսի դասատուները եպիսկոպոսները կործէ և քննութիւնները կատարել կուտայ:

Յօդ. 34. Կրօնական Ժողովոյ մէջ ամեն տեսակ ընտրութիւն գաղտնի կրուէ արկութեամբ կը ըլլայ:

Յօդ. 35. Կրօնական Ժողովը կանոնադիր մը կը ըլլի եկեղեցականաց նիւթական վիճակին բարեկարգութեան և ապահովին անդորրութեանը համար, զոր Ազգային Ընդհանուր Ժողովը կը վաւերացնէ:

ԻԱՂԱԲԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Յօդ. 36. Բաղ. Ժողովը կը բաղկանայ 12 աշխարհականներէ:

Յօդ. 37. Բաղ. Ժողովոյ անդամները գաղտնի բուժարկութեամբ և բուժից բացարձակ առաւելութեամբ Ազգ. Ժողովն կ'ընտրուին, և անունները պատրիարքական Թագրիւով Բ. Դրան մատուցուելով՝ Կայսերական կրօնական կը հաստատուին: Անոնց մէջէն երեքին Աւաջնական, Տնտեսական և Վանորից խորհրդոց ատենապետութեան մասնաւոր պաշտօն կը յատկանայ յետ ընտրութեան Ազգային Ժողովոյ բուժով:

Յօդ. 38. Բաղ. Ժողովը երկու տարին անգամ մը աղբիւրի վերջը ամբողջ կը լուծուի, և մայիսի սկիզբը կը նորոգուի: Այս Ժողովոյ անդամները անմիջապէս վերընտրելի են:

Յօդ. 39. Եթէ Բաղ. Ժողովոյ անդամներէն մէկը, ուսանց բանուոր սրտածա ինցնելու գրով, երեք անգամ իրարու վրայ ներկայ չը գանախ, նոյն Ժողովոյ ատենապետի կողմէն աւար նամակ գրուելով՝ չգալուն պատճառը կը հարցուի: Եթէ սրտասխան շ'առնուի, երկ-

րորդ գրութեամբ իմաց կը տրուի իրեն որ՝ եթէ յաջորդ նիւթին ալ ներկայ չգանախ, իրեն հրաժարեալ պիտի համարուի, և եթէ դարձեալ չը ներկայանայ, հրաժարականը տուած կը կը սեպուի:

Յօդ. 40. Երբ Բաղ. Ժողովոյ հրաժարական տուող կամ ուրիշ պատճառաւ սակտող անդամաց թիւը երրորդ մասի հասնի, անոնց տեղ ուրիշ անդամներ կ'ընտրուին Ազգ. Ժողովն:

Յօդ. 41. Բաղ. Ժողովոյ պաշտօնն է ազգային բաղարական գործոց ընդհանուր Տեսչութիւնը: Իր պարտաւարութիւնքն են Ազգային բարեկարգութեան և յառաջադիմութեան մատուցելու և վոյթ ունենալ. Բ. Դրան հետ յարաբերական խնդրոց նկատմամբ իրեն մատուցուած առաջարկութիւնները ուշադրութեամբ քննել և անոնց կարեւորութիւնը յայտնուելէն ետքը հաստատել, անկարեւոր կամ անպատեհ դատածները մերժել, և գործադրութեան արգելքները եթէ կան՝ բանադու ջանք ընել:

Յօդ. 42. Բաղ. Ժողովը երբ իրեն եկած բաղարական գործերէն կարեւոր խնդրոց մը լուծուի իր ձեռնհասութեան վեր դասէ, Ազգ. Ժողովոյն կը դիմէ:

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Յօդ. 43. Աւաջնական խորհուրդը կը բաղկանայ չորս աշխարհական անդամներէ, որոց կը նախագահէ Բաղ. Ժողովոյ անդամներէն Ազգ. Ժողովով ընտրեալ Աւաջնական Ատենապետը:

Սոյն անդամները Ատենապետին կողմէն ներկայացեալ երկայտիկ յուշակի վրայ Ազգ. Ժողովն կ'ընտրուին, և պատրիարքական կանոնադրութեամբ կը հաստատուին: Պատճառաւորութիւններն երկու տարի կը տեւէ և անմիջապէս վերընտրելի են:

Աւաջնական խորհրդոյ պաշտօնն է, Հոյոց ազգին դատարարակութեան և կրթութեան ընդհանուր տեսչութիւնը: Իր պարտաւարութիւնքն են Ազգ. վարժարանաց բարեկարգութեանը հսկել, թէ մանչ և թէ աղջիկ տղայոց դաստիարակութեանը հոգ տանելու նպատակաւ հաստատուած ընկերութիւններոց խրա-

խոյս տալ և ձեռնարկ ըլլալ փորձարանաց գրասխարաններուն և դաստաստներուն կայսր թիւեր լաւցնելու և արտադրոյն ստորագրելու խընամ տանիւր . Ազգին մէջ յաջողակ և բաժան հետ գրասխարաններ և դաստաստներ հասցընելու և գործողական գրաստագրեր արտադրանք տալու ջանք ու փայտ ունենալ :

Աւսումն . Խորհուրդը Ազգ . փորձարանաց մէջ ուսումնական կայսրու աշակերտաց վեր կայսրան կուտայ , ուսմանց գրաստագրերը կարող է և տարեկան բնութիւնները կատարել հուտայ :

Իսկ Արծաթիան ուսմանց մտքը Արծաթիան Ժողովին կը վերաբերի :

Աւսումնական Խորհուրդն իր պաշտօնը վարչական ներքին կանոնադրութեան համեմատ ինքնուրոյն կը վարէ , և իր որոշմանց գործադրութեան համար Ատենապետին միջոցաւ ուղղակի աւ Պատրիարք , և Բ . Գրան հետ յարաբերական խնդրոց որոշման համար , աւ Քաղաքական ժողով կը դիմէ , և ամեն տարեգրութիւնը Համարատուութեան տեսքը կը ներկայացնէ աւ Ազգ . Ժողովն :

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Յոյ . 44 . Տնտեսական Խորհուրդը կը կազմուի չորս աշխարհական անդամներէ , որոց կը նախագահէ Քաղաքական Ժողովոյ անդամներէն Ազգ . Ժողովով ընտրելու Տնտեսական տեսնապետը : Սոյն անդամները ստանապետին կողմէն ներկայացնուլ երկուամիսից ցուցակի վրայ Ազգային ժողովէն կ'ընտրուին , և Պատրիարքական կանոնադրութեան կը հաստատուին : Պաշտօնադրութեան կը կրկնուի երկու տարի կը տեւէ և անմիջապէս վերընտրելի են :

Տնտեսական Խորհուրդն որոշումն է՝ Ազգային բոլոր հաստատութեանց և անոնց կողմնակցներուն մատակարարութեան ընդհանուր տեսչութիւնը : Իւր սրտատուութեան է նոյն հաստատութեանց բարեկարգութեանը և սարահալութեանն անխոնջ հմելել , և հոգ տանիլ :

Տնտեսական Խորհուրդը պէտք է հոգ տանի որ ամեն ազգային կալուած օրինաւոր կալուածողի տնեկաց : Թէ՛ Կ . Պօլոյ և Թէ՛ զաւստակարարութեան սրտատուութեան համար պէտք է զարմարելու և անմիջապէս վերընտրելի են :

ւսանելու մէջ գտնուած սպառնալից անդամ ստացուածոց կալուածատերերուն օրինակները Տնտեսական Խորհուրդը ձեռք ժողովուրդ Պատրիարքականի գրաստանուն մէջ կը ստատուի :

Ազգային որ և է կալուածոց գնումն ու վաճառումը չ'կրնար տեղի ունենալ , առանց Տնտեսական Խորհուրդը հաճութեան իւր Պատրիարքի կնքով հաստատութեան :

Այս արամադրութեանց ուժովը Եկեղեցիներու միջակայքներէն ըստած քանը վերցուած է Հայոց ազգին համար :

Կ . Պօլոյ և ջրհանայից մէջ ազգային որ և է յնութեանց կամ վերանորոգութեանց չ'կրնար ձեռնարկուիլ , ստանց հաճութեան Տնտեսական Խորհուրդը :

Տնտեսական Խորհուրդը ազգային Երկմոց և Հիւանդանոցի հաղարարութիւններուն նաև Թաղական Խորհուրդներուն մատակարարութեանը վրայ հսկողութիւն կ'ընէ , և ամեն ամէն մէկին տարեկան հաշիւը առնելով Ազգային ժողովոյն կը մատուցանէ :

Տնտեսական Խորհուրդը տարեգրութիւն երկուամիս տաւ՝ յետագայ տարոց մէջ ըլլալիս հասցնէ ու ծախքը Երկմոց Հաղարարութեանն ստուգելով , հաշուեկիտը կը պատրաստէ և Ազգային Ժողովոյն կը ներկայացունէ ընտրութեան և վաւերացման համար :

Տնտեսական Խորհուրդը իր պաշտօնը վարչական ներքին կանոնադրութեան համեմատ ինքնուրոյն կը վարէ , և իր որոշմանց գործադրութեանը համար ստանապետին միջոցաւ ուղղակի աւ Պատրիարք , և Բ . Գրան հետ յարաբերական խնդրոց որոշման համար աւ Քաղաքական Ժողով կը դիմէ , և ամեն տարեգրութիւնը Համարատուութեան տեսքը կը ներկայացունէ աւ Ազգային ժողով :

ՎԱՆՕՐԷԻՅ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Յոյ . 45 . Վանօրէից Խորհուրդը կը կազմուի երկու եկեղեցական և երկու աշխարհական անդամներէ , որոց կը նախագահէ Քաղաքական Ժողովոյ անդամներէն Ազգային ժողովով ընտրելու Վանօրէից Ատենապետը : Ատենապետին կողմէն ներկայացնուլ Երկմոց ցուցակի վրայ Ազգային ժողովէն կ'ընտրուին , և Պատրիարքական կանոնադրութեան կը հաստատուին : Պաշտօնադրութեան կը կրկնուի երկու տարի կը տեւէ և անմիջապէս վերընտրելի են :

ցակի վրայ Ազգային ժողովն կ'ընտրուին , և Պատրիարքական կանոնադրութեան կը հաստատուին : Պաշտօնադրութեան կը կրկնուի երկու տարի կը տեւէ և անմիջապէս վերընտրելի են :

Վանօրէից Ազգին տեսչութեան ստացուածքն ըլլալով Ազգին կը վերադարձնուի անոնց մատակարարութեան , հաստատութեան ու ծախսը ընդհանուր տեսչութեան և ընտրութեան իրաւունքը :

Ըստ որում հարկաւոր է որ ամեն վանք կանոններ ունենայ , Կեդրոնական Վարչութեան Արծաթիան և Քաղաքական ժողովները Խառն ժողով կազմելով , իրարանչիւր վանքի միաբանութեան , նաև Վանօրէից Խորհուրդին կարծիքն առնելէ ետք , պէտք է կանոնադրութիւնը կը օրոշարանուեն և Ազգային Ընդհանուր Ժողովոյ կը ներկայացունեն ի վաւերացումն :

Սոյն կանոնադրութեանց հիմնական սկզբունքներն են .

Ա . Խորհուրդի վանքի մասնաւոր մատուցողութիւնը իր միաբանութեան կը վերաբերի : Իսկ ամենուն վրայ ընդհանուր տեսչութիւն ընկեր իրաւունքը Կեդրոնական Վարչութեան կը վերաբերի , որ կը գործադրէ Վանօրէից Խորհուրդին ձեռքը :

Բ . Խորհուրդի վանքի վանահայրը իր միաբանութեան կողմէն կ'ընտրուի , և Կեդրոնական Վարչութեան Խառն ժողովոյ հաստատութեանը Պատրիարքի ձեռք կը հաստատուի :

Վանահայր ըլլալու անձը պէտք է որ Օսմանեան տէրութեան հարասակ վարդապետներէն ըլլայ :

Գ . Բոլոր վանքերը Ազգին բարոյական գործադրմանը ծախսելու պարտաւոր են , ուստի ամեն մէկը իր հարստութեան չափով՝ ունենալու է Ընծայարան , Թանգարան , Տպարան , Հիւանդանոց , և ամենց պէս որիչ ազգօգուտ հաստատութիւններ :

Վանօրէից Խորհուրդոյ սրտատուութեան ու սրտատուութիւնն է Վանօրէից կանոնադրութեան գործադրութեանը հմելել և վերատեսչութիւն ընկեր , եկամուտներն ու հասցնելները ստուգել , և ծախքերը ընկեր ու կանոնադրել :

Վանօրէից Խորհուրդը կը վաւերացնէ վանականներուն մէջն իրարանչիւր վանքի մատակարարութեան սրտատուութեան համար պէտք է զարմարելու և անմիջապէս վերընտրելի են :

անմիջապէս : Սոյն վանահայր նախագահութեան և Վանօրէից կանոնադրութեան համեմատ ինքնուրոյն կը վարէ , և իր որոշմանց գործադրութեանը համար Ատենապետին միջոցաւ ուղղակի աւ Պատրիարք , և Բ . Գրան հետ յարաբերական խնդրոց որոշման համար աւ Քաղաքական Ժողով կը դիմէ , և ամեն տարեգրութիւնը Համարատուութեան տեսքը կը ներկայացնէ աւ Ազգային ժողով :

Վանօրէից Խորհուրդն իր պաշտօնը վարչական ներքին կանոնադրութեան համեմատ ինքնուրոյն կը վարէ , և իր որոշմանց գործադրութեանը համար Ատենապետին միջոցաւ ուղղակի աւ Պատրիարք , և Բ . Գրան հետ յարաբերական խնդրոց որոշման համար աւ Քաղաքական Ժողով կը դիմէ , և ամեն տարեգրութիւնը Համարատուութեան տեսքը կը ներկայացնէ աւ Ազգային ժողով :

ԴԱՏԱԿԱՆ ԱՏԵԱՆ

Յոյ . 46 . Դատական Ատենան կը կազմուի չորս եկեղեցական և չորս աշխարհական անդամներէ , որոց ամենին ալ ստանապետը և 40 տարին ցուցուցած պէտք է ըլլան : Սոյն ատենան կը նախագահէ Պատրիարքական Փսամոսը որ Խառն Ժողովէն կ'ընտրուի , ինչպէս նաև անդամները բուէից ստանապետութեան , և Պատրիարքական կանոնադրութեան կը հաստատուին : — Պաշտօնադրութեան կը կրկնուի երկու տարի կը տեւէ և անմիջապէս վերընտրելի են :

Դատական ատենան սրտատու է՝ ազգայնոց ընտանեկան վէճերը լուծել և Բ . Գրան կողմէն Պատրիարքարան յանձնուած դատերը յանձնարարութեան համեմատ ընկեր և որոշել :

Սոյն որոշմանը հանրագիր տեղեկագրութեանը կը հարողովն Արծաթիան կամ Քաղաքական և կամ Խառն ժողովոյ , ըստ բնութեան դատին . վաւերացմանը կը գործադրուին Պատրիարքի ձեռքը :

Երբ Դատական ատենան որոշման դէմ բողոք բանոց դատադարտուողը , դատը վերադարձնուի կը ընտրուի Արծաթիան կամ Քաղաքական և կամ Խառն ժողովոյ մէջ , խնդրոյն ընտրութեանը համեմատ :

Դատական ատենան ամեն տարեգրութիւնը կը վաւերացնէ ամեն տարեգրութեան տեսքը կը ներկայացնէ Ազգային ժողովին Խառն ժողովոյ միջոցաւ :

ԿՏԱԿԱՑ ՀՈԳԱՐԱՐԺՈՒԹԻՒՆ

Յօդ. 47. Կտակաց հոգարարձութիւնը կը բաղկանայ հինգ անդամներէ, որոց երկուքը և կեղեցական դասն. ամենն ալ կը ընտրուին Խառն ժողովն քուէով, և Պատրիարքական կանդակաւ կը հաստատուին:

Պաշտօնախորթութիւնն երկու տարի կը տևէ, և անմիջապէս վերընտրելի են:

Կտակաց հոգարարձութեան պաշտօնն է ազգային կտակաց անօրէնութիւնը: Իր սրբաւորութիւնն է կտակաց օրինաւոր կերպիւ և կտակարարին նպատակին և զիտաւորութեանը համեմատ գործադրութեան հսկել:

Կտակաց հոգարարձութեան համար պէտք եղած մասնաւոր կանոնադրութիւնը՝ Խառն ժողովը կը պատրաստէ Կտակաց հոգարարձութեան կարծիքն առնելով՝ և Ազգ. ժողովը կը վաւերացնէ:

Կտակաց հոգարարձութիւնը իր պաշտօնը կը վարէ Խառն ժողովոց տեսչութեան ներքեւ, և ամեն տարեգլուխ իր պաշտօնին վերաբերեալ հաշիւները անոր միջոցաւ կը ներկայացնէ Ազգային ժողովին:

ԵԼԵՄՏԻՑ ՀՈԳԱՐԱՐԺՈՒԹԻՒՆ

Յօդ. 48. Ելեւոսից Հոգարարձութիւնը կը բաղկանայ հինգ աշխարհականներէ, որ Տեսնասկան խորհրդէն կը ընտրուին քուէով և Պատարքական կանդակաւ կը հաստատուին: Պաշտօնաւորութիւնն երկու տարի կը տևէ, և անմիջապէս վերընտրելի են:

Պաշտօնն է Ազգ. Կեդր. անուկին տընտեսութիւնն ու համարակալութիւնը:

Այս անուկին մուտքն են, Ազգային ընդհանուր տուրք, Կ. Պօլսոց Պատրիարքական զիւանատան հասցիք և առանց մասնաւոր տեղ մը որոշելու Ազգին անուանը եղած կտակ կամ նուէր: Ելքն են Պատրիարքարանի և զիւանատան սովորական ծախք. Կեդր. Վարչութեան ձեռքը եղած ազգային հաստատութեանց և կարօտեալ թաղերու սրտելիք նպաստ, և զանազան ուրիշ սրտաւճիկան ծախք:

Ելեւոսից հոգարարձութիւնը կը հաւարէ այն հասցիները, և իր ձեռք կը լսան կանոն

նական սրտելու ծախքերը ըստ արտաւորութեան ազգային պիւնջին, զոր Ազգային ժողովը կը սահմանէ ամեն տարի: Իսկ պատասխան և արտաքոյ կարգի ծախսաց համար Հոգարարձութիւնը Տեսնասկան խորհրդին կը դիմէ և ըստ նարին հրամանի կը անօրինէ:

Ելեւոսից հոգարարձութիւնը սրբաւոր է իր անտեսութեան յանձնուած անուկին հաշիւը Տեսնասկանութեան կանոնով կարգադրել, և հաշիւ ներկայացնել Տեսնասկան խորհրդին՝ աւար ուղած ժամանակը:

ՀԻՒԱՆՅԱՆՈՑԻ ՀՈԳԱՐԱՐԺՈՒԹԻՒՆ

Յօդ. 49. Հիւանդանոցի Հոգարարձութիւնը կը բաղկանայ հինգ աշխարհականներէ, զոր Տեսնասկան խորհրդը կը ընտրէ քուէով և Պատրիարքը կը հաստատէ կանդակաւ: Պաշտօնաւորութիւնն երկու տարի կը տևէ, և անմիջապէս վերընտրելի են:

Պաշտօնն է Ազգային Հիւանդանոցն ու անոր սեպհարան կալուածները ու ներսուտները անտեսել, և անոնց հասցիովն և ազգային անուկին նպատակով մատակարարել դրոյն:

Այս հաստատութիւնը չորս շրջանակի բաժնուելով՝ մէկը ազբատիկ հիւանդները դուրսանելու, երկրորդը՝ ծեր և անկարող քրտանները սրտաբարելու, երրորդը՝ խելագարները խնամելու, և չորրորդը՝ որր և անտեղուշ տղայքը զատիարակելու կը յատկանան:

Այս շէնքին կարգադրութիւնը ու անտեսութիւնը բժշկական և ասոցիալագիկ կանոնաց համաձայն պիտի տնօրինուին միշտ:

Հիւանդանոցի Հոգարարձութիւնն իր պաշտօնը կը վարէ Տեսնասկան խորհրդոց տեսչութեան ներքեւ, և անոր կուսաց իր հաշիւներն անոր ուղած ժամանակ: Իսկ պատասխանելու մանկանց դատարարութեան մասին՝ Ուսմն. խորհրդոց հսկողութեանը եմօրակաւ է և նըմա սրտաբխանատու:

ԱՉԴԱՅԻՆ ՎԱՐԺՈՒԹԵԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՑ

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՅԱՆՁՆԱԲՄԲՈՆ ԿՈՂՄԵՆ

Բ. ԱՄՓՈՓՈՒՄՆ

Յօդ. 1. Ազգային ժողովոց Վարչական իշխանութիւնն իրմ ընտրեալ Ատենի մը յանձնուած է, ընդ Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքի:

Յօդ. 2. Ազգային վարչական ատենը կը բաղկանայ ազգային գործոց խորանչիւր ճիւղին համեմատ՝ հինգ խորհուրդներէ, այն է՝ Կըրօնական, Քաղաքական, Կրթական, Տեսնասկան և Ղատական, որք համարաւու են սա Ազգային ժողովն:

Վարչական խորհրդոց համագումարմամբ կը գոյանայ Վարչութեան լիազուտար ատենը:

Յօդ. 3. Ազգային վարչական ատենին պաշտօնն է՝ ազգին Կրօնական, Քաղաքական, Կրթական, Տեսնասկան և Ղատական գործոց անօրէնութիւնն և ընդհանուր տեսչութիւնը, զոր անձնիւր խորհուրդ խա յատուկ ճիւղին սահմանին մէջ կը վարէ:

Յօդ. 4. Կրօնական խորհուրդը կը բաղկանայ եօթն կրօնազէտ եկեղեցականներէ, և իր յատուկ պաշտօնն է՝ ազգին կրօնական գործոց ընդհանուր տեսչութիւնը:

Իւր իրաւասութեան տակ են՝ եկեղեցիք, ընծայարանք, հրաման ձեւնադրութեան, ընտրութիւն բարոզաց և աւագերիցանց, կրօնական ուսուցումն և կրօնական վէճերը:

Յօդ. 5. Կրօնական խորհրդոց պարտաւորութիւնն են՝ Ազգին մէջ կրօնական զգացում մը գործացնել, Հայաստանեայց Եկեղեցոց գաւառութիւնն ու աւանդութիւններն անխախտ պահել, եկեղեցեաց ու եկեղեցականաց բարեկարգութեան՝ ինչպէս նաև ազգային վարժարանաց մէջ բրիտանական վարդապետութեան ուսուցման հսկել, ուսեալ և արժանաւոր եկեղեցականներ հասցնելու գրազիլ և ազգին մէջ ծագած կրօնական վէճերը լննելով եկեղեցոց օրինաց համեմատ լուծել:

Յօդ. 6. Մինչև որ Եկեղեցոց մը բաժանաներն ու Թաղական խորհուրդը նոր բաժանաց ձեւնադրել տարաւ կարեւորութիւնը չտեսնեն և ստորագրեալ տեղեկագրով Կրօնական խորհրդոց խնդիր չընեն, ձեւնադրութեան հրաման չը արտիր:

Յօդ. 7. Քաղաքական խորհուրդը կը բաղկանայ ազգային գործոց և Տէրութեան օրինաց տեղեակ եօթն աշխարհականներէ, որոց մէջ կրթական, անտեսական և դատական խնդրոց համար մասնաւորապէս ձեւնադր անձնիւր պէտք է զանուին:

Քաղաքական խորհրդոց յատուկ պաշտօնն է՝ ազգին քաղաքական և յարաբերական գործոց անօրէնութիւնն ու ընդհանուր տեսչութիւնը:

Իւր իրաւասութեան տակ են՝ յանուկ Վարչութեան Բ. Գրան մատուցանելու սուտարկութիւնը և տեղեկագրութիւնը, ազգային զիւանատան թղթակցութեան և արձանագրութեան գրասենեակներն և միւս խորհրդոց իրաւասութեան տակ չընկնող որ և է պատասխան խնդրոց անօրէնութիւնը:

Յօդ. 8. Քաղաքական խորհրդոց սրբաւորութիւնն են՝ ազգային իրաւանց և սրտանութեանց անմիջապէս պահպանութեանն աշխատիլ, ազգին բարեկարգութեանն ու յառաջագիտութեանը մտադրութիւն և փոյթ ունենալ, Վարչական միւս խորհրդոց անօրինած խնդրոց Թագրիներն անյուրաղ գործադրել, եթէ անպատե՛ չըտակ. ազգային արձանագրոց կանոնաւորութեան հոգ տանիլ և Պատրիարքարանի յարաբերութիւնները բարուք մի՞նակ մէջ պահպանել:

Յօդ. 9. Կրթական խորհուրդը կը բաղկանայ եօթն ուսումնազէտ աշխարհականներէ, և իր յատուկ պաշտօնն է՝ ազգային գաւառարկութեան ընդհանուր տեսչութիւնը:

Իւր իրաւաստութեան տակ են՝ դարձոյր, ուսումնարանը և ուսուցիչը, միանգամայն և փանօրէից աստուծոյմարմնէն ճիշդ Վ. Պատրիարքարանին արտաստու թու թիւերն են՝ ազգային վարժարանները միօրինակ բարեկարգութեան և անարգել յատաճաղխութեան մէջ պահելու համար դատարարութեան հիմնադրի մը համեմատ անոնց ուսմանց ծրարիրը պատրաստել, ազգային դատարարութեան նորաստեղծ նորաստեղծ հիմնադրի ընկերութեանց օժանդակել և խրախուսել, հմտա և յաջողակ դատարարներ ու դատաստներ հասցնելու համար վարժարաններու հիմնել, և դատարարներու պատրաստութեան ու ազգային տեղեկամայի մը հաստատութեան հոգ տանել :

Յօդ. 14. Տնտեսական խորհուրդը կը բաղկանայ եօթն անդամազէտ աշխարհականներ, և իւր յատուկ պաշտօնն է՝ ազգին երկուական և կալուածական գործոց և ազգային հաստատութեանց մատակարարութեան կարգադրութիւնն ու ընդհանուր տեսչութիւնը :

Իւր իրաւաստութեան տակ են՝ հիւանդանոց, վանք, կտակ, վաղըֆ, կեղղանական սրնատակ և ամենայն գոյր ազգային, միանգամայն և հրաման ազգային շինութեանց և ազգային ստացուածոց վաճառման և գնման :

Յօդ. 12. Տնտեսական խորհուրդը պարտաւորութիւնն են՝ ազգային կալուածոց և գոյնց անկորուստ պահպանութեանն ու արդիւնաւորութեանը խնամ տանել, կեղղանական անտակին պիտանէն սահմանել, ազգային ընդհանուր արոց բաշխման ծրարիրը պատրաստել և Ազգային ժողովոց վաւերացմանն ենթարկելով ըստ այնմ ի գործ դնել : Կրտսեաց և վաղըֆներուն՝ կտակարարաց կամ հիմնադրաց նորաստեղծ համեմատ օրինաւորապէս գործադրութեանը հսկել, ազգային հիւանդանոցն ըստ արժանւոյն անտանել, վանքոցն իրենց կրթական ու մարդարան նորաստեղծման օժանդակել, և ասանց՝ ինչպէս և Թաղական խորհուրդոց՝ հաշիւներն որոշեալ ժամանակին մէջ աւերով պիտանէն սահմանել :

Յօդ. 13. Գատական խորհուրդը կը բաղկանայ եօթն օրէնազէտ աշխարհականներ, և իւր

յատուկ պաշտօնն է՝ ազգային գատական գործոց կարգադրութիւնն ու ընդհանուր տեսչութիւնը և Պատրիարքարանին նախադատ տեսչին որոշմանց վերաբնութիւնը :

Իւր իրաւաստութեան տակ են՝ ամենայն վէճը, բուրք և անբաւարարութիւնը, ազգային դատարանը և դիւանատան ազգաշահարի գըրասենեակը :

Յօդ. 14. Գատական խորհուրդը պարտաւորութիւնն են՝ Հոյատանեաց կեղղեցոց կանոնաց և Տէրութեան ընդհանուր օրինաց վրայ հիմնեալ ազգային դատաստանադրի մը խմբագրութիւնն հոգալ : Իրեն կերծ գործերն արգարութեան և օրինաց համաձայն բնակել և վճակել, ազգային դատարանաց ընթացքին վրայ հսկել, և ազգաշահարի անօրէնութիւնն ազգային ամեն դիւանատանց մէջ կանոնաւորապէս հաստատել :

Յօդ. 15. Ազգային Պատրիարքարանը Նախադատ Առեան մ'ուելի, ընդ նախագահութեամբ Պատրիարքական միտանորդի, որ կը բաղկանայ Արծնական և Գատական խորհուրդ խառն անձանէն բնութեալ երկու եկեղեցական և երկու աշխարհական անդամներ, և պաշտօնն է՝ ընտանեկան վէճերն ու իր իրաւարարութեան ներկայացեալ խնդիրները լուծել և Բ. Գոնէն յանձնաւոր գատերն ըստ յանձնարարութեան շննել և որոշել :

Յօդ. 16. Նախադատ անձանէն որոշմանը ընդ եթէ ըստ օրինի բուրքոյ ունենան՝ կը վերաբնութիւն Արքայութեան Գատական խորհուրդն, երբ խնդիրն անմասն է Արծնականին :

Իսկ երբ խնդիրը խառն բնութիւն ունի, Արծնական և Գատական խորհուրդը միացեալ ատեանն կը վերաբնութի :

Յօդ. 17. Գատական խորհուրդը որոշմանը և վճիւր, թէ աւանձինն տուած վնի և թէ ընդ Արծնականին, երբ ըստ օրինի բուրքոյ ունենան՝ կը վերաբնութի Արքայութեան վարդաւար ատեանն :

Յօդ. 18. Անձնիւր խորհուրդ իւր յատուկ ճիւղին վերաբերեալ խնդիրներն ինքնուրոյն կը անօրինէ, Ազգային ժողովն վաւերացեալ իւր ներքին կանոնադրութեան համեմատ :

Գանադան խորհուրդը միանգամայն վերաբերող խնդիրները ձեռնչաւ խորհուրդներն կազ-

մուած միացեալ ատեանին մէջ, իսկ հանրական խնդիրները Արքայական վարդաւար ատեանին մէջ կը անօրինուին :

Յօդ. 19. Արքայական խորհուրդը իւրաքանչիւրին որոշմանց օրինաւորութիւնն առ նուազից չորս ձայնից միացման մէջ կը կայանայ :

Միացեալ կամ վարդաւար ատեանի ենթարկեալ խնդիրները մանակցող խորհուրդը մեծադոյն մտաբուն համաձայնութեամբ կը անօրինուին :

Յօդ. 20. Անձնիւր խորհուրդը ուղղակի և աւանձինն պատասխանատու է առ Ազգային ժողովն իւր որոշմանց ու անօրէնութեանց մասին, որոց համարը պարտաւոր է ստորեւ ցարի ներկայացնել յատուկ տեղեկագրով :

Միացեալ կամ վարդաւար ատեանի որոշմանց ու անօրէնութեանց համար մանակցող խորհուրդները համեմատաբար պատասխանատու են առ Ազգային ժողովն :

Յօդ. 21. Անձնիւր խորհուրդ իւր իրաւաստութեան ենթարկեալ խնդրոց համար միացան կամ ժամանակաւոր պաշտօնեաներ, հոգաբարձութիւններ և յանձնաժողովներ կարգելու արտաւանութիւն ունի, որը իւր պատասխանատուութեան ներքե կը գործեն :

Յօդ. 22. Ա. Պատրիարքն՝ ըստ որում նախագահ Ազգային Վարչութեան և հետեալ ըստ վարչական բուրք խորհուրդ, և գործադիր անոնց որոշմանց՝ իրաւաւոր ունի ամեն խնդրոց ու անօրէնութեանց տեղեկ վննելու : Հետեալ ըստ իւրաքանչիւր խորհուրդ պարտաւոր է իւր որոշմանց ու անօրէնութեանց մասին Ա. Պատրիարքին հաւանութիւնն աւանուլ, նախ քան զգործադրութիւնն :

Յօդ. 23. Վարչութիւնն իրաւունք չունի յանուն Ազգին ծախս կամ պարտք բնելու, աւանց արտօծութեան Ազգ. ժողովին :

Իւրաքանչիւր խորհուրդ իւր պաշտօնին պահանջած ծախսոց յատկացեալ վարկ պէտք է ստանայ Ազգային ժողովն :

Յօդ. 24. Եկեղեցական Համագումար ժողովը Արծնական խորհուրդը անդամաց երկարատիկ ցանկը կը պատրաստէ գաղանի բուկարիութեամբ Ա. Պատրիարքը նոցն ցանկին մէջէն բուկ-

ւով եօթնը կրօնազէտ եկեղեցականաց ցանկ մը կը բերէ Ազգային ժողովին, զոր ժողովը քուէարկելով կ'ընտրէ Արծնական խորհուրդը :

Յօդ. 25. Քաղաքական խորհուրդը Առեան պետի պաշտօնին համար Ա. Պատրիարքն Ազգային ժողովը Առեանպետին հետ համաձայնութեամբ քաղաքապէտ աշխարհականաց ետանուն զեղչելի ցանկ մը կը բերէ Ազգային ժողովին, զոր ժողովը նախ ամբողջովն բուկարիելով կ'ընտրենի կամ կը մերժէ : և ընդունել յետոյ անոր մէջէն կընտրէ Քաղաքական խորհուրդը Առեանպետը, գաղանի բուկով :

Յօդ. 26. Քաղաքական խորհուրդը բնութեալ Առեանպետը Ա. Պատրիարքին և Ազգային ժողովը Առեանպետին հետ համաձայնութեամբ Քաղաքական խորհուրդը անդամաց համար վեցանուն ցանկ մը կը պատրաստէ, որոց մէջէն երբքը Արթական, Տնտեսական և Գատական խորհուրդոց Առեանպետութեան պաշտօններուն յատկացեալ պիտի վննին :

Ա. Պատրիարքն յիշեալ ցանկին Ազգային ժողովին կը ներկայացնէ և ժողովը զայն ամբողջովն բուկարիելով կընտրէ Քաղաքական խորհուրդը անդամներն և միանգամայն Արթական, Տնտեսական և Գատական խորհուրդոց Առեանպետները :

Յօդ. 27. Արթական, Տնտեսական և Գատական խորհուրդոց ընտրեալ Առեանպետները՝ Ա. Պատրիարքին և Քաղաքական խորհուրդը Առեանպետին հետ համաձայնութեամբ իւրաքանչիւրն իւր ճիւղին անդամաց համար վեցանուն ցանկեր կը պատրաստեն և Ազգ. ժողովին կը ներկայացնեն, զորս ժողովն իրենց ամբողջութեամբ ըստ ըստ բուկարիելով կընտրէ Արթական, Տնտեսական և Գատական խորհուրդոց անդամները :

Յօդ. 28. Արքայական խորհուրդը ինչպէս և Քաղաքական խորհուրդը Առեանպետին ընտրութեան համար բերուած ցանկերն եթէ մերժուին ժողովն, անոնց տեղ նոր ցանկեր կը ներկայացուին, մինչև երբորդ անգամ :

Յօդ. 29. Արքայական խորհուրդը ընտրութիւնը Ա. Պատրիարքը կը տեղեկագրէ առ Բ.

Գրուեն և անոնց պաշտօնակալութիւնը կայսերական հրահանգով կը հաստատուի :

Յօդ. 30. Ազգ. վարչական Ատենան պաշտօնակալութեան շրջանն երկու տարի կը տևէ, որ կսկի սահմանադրական տարեգլխին, այսինքն մայիս ամսոյ սկզբան :

Որչեալ պայմանաժամին կրուէն գտնէ ա միս մ'առաջ Ազգ. ժողովն անոնց յաջորդները կընտրէ, որք իրենց պաշտօնին զլուխը կանցնին սահմանեալ պահուն :

Եթէ սահմանեալ ժամանակէտէն առաջ միջանկեալ ընտրութիւններ կատարուին, նորին տիր անդամաց պաշտօնը յաւարտ նոյն շրջանի կը տևէ, որք այն ատեն կը դադրին պաշտօնէ :

Գազարեալ անգամք անմիջապէս վերընտրելի են :

Յօդ. 31. Վարչական Ատենան անդամաց ներեալ չէ աստրակարգեալ հասարատու ճիւղերուն մէջ միանգամայն պաշտօն վարել :

Յօդ. 32. Ազգային վարչութիւնը պատասխանատու Ազգին և Տէրութեան համարատու է առ Ազգ. ժողովն, որ իրաւունք ունի զայն հարցադրելու :

Երբ Ազգ. ժողովը մերթէ վարչութեան որ և է մէկ գործը կամ առաջարկութիւնը, նոյն խնդիրը անօրինոզ կամ անոր մասնակցոզ Խորհուրդները կը քաշուին պաշտօնէ, եթէ վարչական խնդիրը ընել ուղեն զայն, իսկ միւս Խորհուրդները կը մնան իրենց պաշտօնին վրայ :

Յօդ. 33. Անմիջապէս նոր ընտրութիւն կը կատարուի, Ա. երբ վարչական ո և է Խորհուրդ քաշուի կամ անբողովին հրաժարի իւր պաշտօնէն, Բ. երբ ո և է Խորհրդոյ անդամաց երեքը պակսին, այս կամ այն պատճառաւ, Գ. երբ որ և է Խորհրդոյ Ատենապետը պակսի, նմանապէս :

Առաջին երկու պարագայից մէջ ընտրութիւնը ըստ առաջնոյն կը կատարուին :

Վերջին պարագային մէջ ներկայելի ընտրելոյն համար անոր վերաբերեալ Խորհրդոյ անդամաց հաւանութիւնը կառնու կանխաւ Ս. Պատրիարքը :

Յօդ. 34. Թէ Ազգային վարչական Ատենանը և թէ վարչական Խորհուրդներն տառնմինն

իրենց ձեռնհասութեան վեր դասած խնդրոց համար իրենց մասին ձեռնհաս հեղինակութեան կը դիմեն :

Յօդ. 35. Կրօնական խորհուրդը՝ զուտ կրօնական խնդրոց համար կը դիմէ եկեղեցական Համագումար ժողովին, և եթէ նա ալ անձեռնհաս գտնուի խնդիրը լուծելու, այն ատեն Ընդհանրական Կաթողիկոսին կը դիմէ : Իսկ խառն խնդրոց համար կը դիմէ Վարչական վարչութեան Ատենանին :

Քաղաքական, Կրթական, Տնտեսական և Գաւառական խորհուրդները կը դիմեն Վարչական վարչութեան Ատենանին :

Վարչական Ատենանը կը դիմէ Ազգ. ժողովին :

Յօդ. 36. Եկեղեցական Համագումար ժողովը կը բաղկանայ Կ. Պօլսոյ և շրջակայից մէջ գտնուող եպիսկոպոսներէն, Եկեղեցեաց քարոզիչներէն և Ս. Առք ու Աթոսակալ քահանաներէն, և ի հարկին նաև գաւառաց Առաջնորդներէն :

Յօդ. 37. Եկեղեցական Համագումար ժողովը կը գումարի Ս. Պատրիարքի հրահանգաց վրայ :

Ա. Կաթողիկոսական ընտրելեաց ցանկ պատրաստելու համար.

Բ. Պատրիարքական ընտրելեաց ցանկ պատրաստելու համար.

Գ. Կրօնական խորհրդոյ ընտրելեաց ցանկ պատրաստելու համար.

Դ. Կրօնական Խորհրդոյ ձեռնհասութեան բարձր խնդիրները լուծելու համար :

Գրութիւն Ռուսիեան Էթնոգրի Թաղա կան մատակարարութեան վրայ.

ԳԼՈՒՍ

ԹԱՂԱԿԱՆ ՄԱՏԱԿԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ

Յօդ. 1 — Թաղերը ներկայացնել են Խորհրդներն իր եկեղեցեաց ժողովրդէն ընտրելու թաղային ժողովով մը, նախագահ ունելով թաղին Քարոզիչը կամ Աւագերէցը :

Յօդ. 2 — Թաղային ժողովները պատգամ ունին իւրաքանչիւրն իր թաղին տարեկան պիւճէն սահմանելու, թաղական խորհուրդն ընտրելու, անոր մատակարարութեան տարեկան համարը պահանջելու և ըստ հարկին երբ որ ըլլայ գտնի հարցադրելու իւր գործողութեանց մէջ, և վերջապէս յանուն թաղին Թաղական մատակարարութեան վրայ անմիջապէս հակելու և թաղին մէջ ամենայն ինչ տնօրինելու ընդ բարձր վերատեսչութեամբ իւր Կեդրոնական վարչութեան :

Յօդ. 3 — Թաղային ժողովները կը բաղկանան 30ական անգամէ որոց երեքը քահանայ (եթէ կայ), և երեք տարին անգամ մը մէկ երրորդով կը վերանորոգվին :

Յօդ. 4 — Թաղային ժողովները ամեն տարի յունվարի վերջը կը փակվին, և ընտրութիւնները եթէ կան՝ փետրվարի մէջ կատարվելով, մարտի սկզբը նորէն կը բացվին :

Երբ 3 անգամ պակսի ժողովէն, թէ հրաժարման և թէ վախճանման պատճառաւ, անմիջապէս անոնց յաջորդ կընտրվի :

Յօդ. 5. — Ամեն հայ իր թաղին մէջ ընտրու է 25 տարեկան և ընտրելի 30 տարեկան, անի որ կարգու գրեւ գիտէ և թաղական ծախից ուղղապէս կը մասնակցի, ըստ կարողութեան :

Ա. Զրկեալ է ընտրական իրաւունքէն ա նի որ Տէրութեան կամ ազգային ատենաներու կողմէն ընկերական մահա գառապարտեալ է.

Բ. Արդեւեալ է ընտրական իրաւունքէն անի որ ազգային ատենաներու կողմէն արժան

եաց բրէզդուլութեան գառապարտեալ է, կամ եկեղեցական գոլով՝ հողերը պատժի մը տակ է : Այս արդեւը կը վերնոց երբ ցրտովն ծամակետը շրանոց :

Յօդ. 6. — Թաղական խորհուրդները կը բաղկանան 5 ական անդամէ, որոնց պաշտօնն է թաղին եկեղեցեաց և զպրատան մատակարար հարարմութիւնը, ազբատաց խնամակալութիւնը, ընտանեկան վէճերու խաղաղարարութիւնը, թաղական կալուածաց և սնտուկին համարակալութիւնը :

Յօդ. 7. — Թաղ. Խորհուրդները իրաւունք չունին սահմանեալ պիւճէն դուրս ծախք կամ արտք ընելու առանց Թաղային ժողովին արտօնութեանը : Իսկ թաղական կալուածի մը վաճառման կամ հագար լիւրայն տեղի փոխառութեան չը կրնար արտօնութիւն տալ Թաղային ժողովը առանց իւր կեդրոնին Տնտես. Խորհրդոյ հաճութեան և հաւանութեան Ազգային ժողովին, եթէ Պօլսի մէջ է թաղը, կամ Գաւառ. ժողովին եթէ գաւառի մէջ է :

Յօդ. 8. — Թաղ. Խորհրդի մը անդամ չը կրնար միանգամայն Թաղային ժողովին ալ անդամ ըլլալ. եթէ ընտրուի, մէկէն կամ միւսէն պէտք է հրաժարի :

Յօդ. 9. — Թաղ. Խորհրդականք իրաւունք ունին և պարտաորութիւն Թաղային ժողովին նխտերուն ներկոյ գտնուելու՝ պէտք եղած բացարտութեանց և հարցմանց պատասխանելու համար. բայց վիճարանութեանց մէջ ձայն ունին միայն և ոչ բուէ :

Յօդ. 10. — Թաղ. Խորհուրդները պարտաւոր են իրենց տարեկան պիւճէն և համարառութիւնը ներկայել իրենց ժողովին :

Նոյնպէս և թաղային ժողովները կը պարտին թաղին տարեկան վիճակագրութիւնը համառօտա հաղորդել իրենց կեդրոնին Վարչութեան, յայտնելով միանգամայն թաղական գործոց և մատակարարութեան բարւոքման համար խճճերին, եթէ ունին, որով ըստ արժանացն կը պատասխանէ Վարչութիւնը :

Մասնատր տրամադրութիւնք
 307. 11. — Թէ՛ Պօլսի և թէ՛ արիւ իրաւ
 դորներու մէջ այն թաղը որ գտնէ 30 ընտրելի
 շունի՛ տնտեսական համարուելով՝ մասակայ թա-
 ղի մը հետ կը միանայ մաստիարարագէն թա-
 ղային ժողով կազմելու համար:

Կան այն թաղերը որ արդէն բաւական
 ըլլալով կազմեն միացնել իրենց միջոցները մեր-
 ձակայ թաղի մը հետ՝ աւելի կարեն որ և արդիւ-

նաւոր մաստիարարութիւն էր կազմելու համար,
 աղաւ են միանալու փոխանորձ հաճախեալու:

Իսկ գաւառաց այն գիւղերուն մէջ որ
 թաղ մը տնտեսական է և շունի մերձակայ
 թաղ միանալու, գիւղացիք Թաղ. Խորհուրդ
 մը կրնորեն, և ընտրողք՝ քանի ալ մնան 30էն
 արտակա՛ իրբե գիւղացի մը ժողով համարանու կըլ-
 լան նոյն թաղական խորհրդին մաստիարարու-
 թեանը:

ԱՂԳԱՅԻՆ ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

1. Տ. Խորէն	Արքեպիսկ.	Նար-պէյ	ԱՅՆԱԳՅԻ
2. Տ. Կարապետ	Նպխկ.	Սերորեան	
3. Տ. Ներսէս	Վ.	Առանեան	ԱՅՆԱԳՅԻ
4. Տ. Աճրրոսիա	»	Իսկնալբեան	
5. Տ. Գէորգ	»	Գերձակեան	
6. Տ. Զարարիա	»	Զխարիսթեան	
7. Տ. Խորէն	»	Կիւղեան	
8. Տ. Յովհաննէս	»	Փափաղեան	
9. Տ. Արխատիկ	»	Մամբրեան	
10. Տ. Գրիգոր	»	Երամեան	
11. Տ. Գրիգոր	»	Աճէմեան	
12. Տ. Երեմիա	»	Խաղիւղի	
13. Տ. Սիւրիա	»	Ստեփաննասեան	
14. Տ. Վրդանէս	»	Միջաղիւղի	

ԳՍԱԳՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

1. Սիմոն	Մարտունեան	պէյ	ԱՅՆԱԳՅԻ
2. Միքայէլ	Մամիկոնեան	Լիվնտի	ԱՅՆԱԳՅԻ
3. Արրաճամ	Հարենց	»	
4. Աստիա	Իկիտպաղեան	»	
5. Խաչիկ	Ալեանաքեան	»	
6. Կարապետ	Փափաղեան	»	
7. Մկրտիչ	Իսսեան	»	
8. Յակոբ	Կոստանդ	»	
9. Յարութիւն	Գափամանեան	»	
10. Սարգիս	Արրաճամեան	»	
11. Սարգիս	Արտաղեան	»	
12. Սիմոն	Միքայէլեան	»	
13. Սիմոն	Նորատունիեան	»	
14. Ստեփան	Ինդիլիբեան	»	

ԳԻՆ 2 ՂՐՈՒՇ

ՄԵՓԱԿԵՆՈՒԹԻՒՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՍՆՏՐԱԿՈՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՊԻՍԿՈՍ ՄԱՆՈՒՅ ԹԱՏԿԱՅԵԱՒ

Կը ծախուի ի Դիւանատան Պատրիարքարանի . և Դպրախնայ Ս.
Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ բանկայր . և Հայ գրատնտեսաց քով: